

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

Erzincan Law Review

Cilt/Vol: 28 Sayı/No: 1 Haziran/June 2024

Doğrudan Temsilde Temsilcinin Yetki Sınırını Aşması

Exceeding the Authority Limit of the Representative in Direct Representation

  Dr. Öğr. Üyesi Gözde ÇAĞLAYAN AYGÜN*

 10.60002/ebyuhfd.1460452

ÖZET

Kural olarak bir hukuki işlem sadece o işlemin taraflarınca bizzat yapılır ve sadece onların üzerinde hüküm ve sonuçlarını doğurur. Ancak ekonomik hayatın gelişmesi, taraf olunan işlemlerde uzmanlığın aranması ve öneminin artması ile işleme girilen hukuki ilişkilerde ve işlemlerde uluslararası olma niteliğinin ortaya çıkması kişilerin hukuki işlemleri bizzat yapması olanağını azaltır hale gelmiştir. Bunun bir sonucu olarak temsil kurumunun önem ve değeri de artan bir özellik göstermektedir. Temsil sayesinde kişiler bizzat hukuki işlem yapma zorunluluğundan kurtulmakta, temsilci aracılığıyla işlem yapabilmektedirler. Temsil kurumu bu işlevinin yanı sıra, hukuki işlem ehliyeti olmayan kişilerin de hak sahibi olma ve borç altına girebilmelerine olanak sağlamaktadır.

* Anadolu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı.

**Makale Bilgisi/Article Info: Araştırma Makalesi/Research Article
Geliş/Received: 28.03.2024 | Kabul/Accepted: 25.06.2024.**

Bu makale, intihal programında taranmış ve iki (kör) hakem incelemesinden geçmiştir. This article was submitted in a plagiarism program and reviewed by two (blind) referees.

Atıf/Cite as: Gözde Çağlayan Aygün, “Doğrudan Temsilde Temsilcinin Yetki Sınırını Aşması”, EBYÜ-HFD, C. 28, S. 1, Haziran 2024, s. (269-307).

Bu makale **Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası** lisansı ile lisanslanmıştır.

Temsil kurumu, Türk Borçlar Kanunu'nun 40 ve 48. maddeleri arasında genel olarak düzenlenmiş; yine Kanun'un 547-554. maddelerinde de özel olarak hüküm altına alınmıştır. Temsilin pek çok görünüm şekli vardır; bunlardan biri de doğrudan temsildir. Doğrudan temsil, temsil kurumunun en yaygın hali olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğrudan temsilci, temsil olunan kişinin çizdiği yetki sınırı içinde hareket etmelidir. Aksi takdirde yetkisini aşmış olacak ve sorumluluğu ortaya çıkacaktır. Bu çalışmada doğrudan temsil kavramı ve doğrudan temsilcinin yetkisini aşmasının sonuçları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Temsil, doğrudan temsil, temsilci, yetkisiz temsil, yetki aşımı.

ABSTRACT

As a rule, a legal transaction can only be executed personally by the parties to the transaction, and can only have its effects and consequences on them. However, with the development of economic life, the search for expertise in the transactions to which the parties are parties and the increase in their importance, and the emergence of internationality in the legal relations and transactions entered into, it has become less and less possible for persons to perform legal transactions personally. As a result, the importance and value of the institution of representation has also increased. Thanks to the representation, persons are relieved from the obligation to carry out legal transactions in person and can do so through a representative. In addition to this function, the institution of representation also enables persons who do not have the legal capacity for legal transactions to have rights and incur debts.

The institution of representation is generally regulated between Articles 40 and 48 of the Turkish Code of Obligations, specifically under Articles 547-554. There are many forms of representation; one of them is direct representation. Direct representation is the most common form of representation. The direct representative must act within the authorization limits of the person represented. Otherwise, he/she will exceed his/her authorization and his/her liability will arise. In this study, the general conditions of direct representation and the consequences of the direct representative's exceeding his/her authority will be emphasized.

Keywords: Representation, direct representation, representative, unauthorized representation, excess of authority.

GİRİŞ

Bir hukuki işlemle tesis edilecek hukuki ilişkiye taraf olacak kimsenin, o hukuki işlemi bizzat yapması zorunlu değildir. Söz konusu bu işlemin

bir temsilci aracılığı ile yapılması da söz konusu olabilir.¹ Temsil, bir hukuki işlemi temsilci sıfatına sahip kimsenin, temsil olunan sıfatına sahip başka bir kimsenin adına ve hesabına yapması; işlemin hukuki sonuçlarının ise temsil olunan üzerinde doğmasıdır.² Aslında burada doğrudan temsilin tanımı verilmiş olmaktadır, çünkü temsil denildiğinde ilk olarak doğrudan temsil kavramı akla gelmektedir.

Temsil yetkisi temsil işleminin temel taşıdır. Bu yetki, kendini bir hukuki işlemin yapılmasında temsil ettirmek isteyen kişi tarafından temsilci olacak kişiye verilmektedir.³ Bu yetkinin temsilciye verilmesi, temsil olunanın kendi yetkisinin tükenmesine ya da azalmasına neden olmaz.

Temsilcinin temsil olunan adına hukuki işlem yaptığı durumlarda, bu hukuki işlemin temsil olunan üzerinde hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için, temsilciye temsil yetkisinin verilmiş olması gerekir.

Temsil yetkisi, doktrinde hakim olan görüşün⁴ de belirttiği üzere bir hak değildir. Bu yetki bir gücü ifade etmektedir. Bu güç, temsil olunanın eline geçtiğinde ortaya çıkmaktadır.

Temsil yetkisinin temsilciye açıklanması “iç temsil yetkisi” olarak adlandırılmaktadır.⁵ Kural olarak, temsil yetkisi verme iradesinin temsilciye yöneltilmiş olması gerekmektedir. Temsilcinin bu beyanı kabul etmesine gerek olmaksızın, ona bu yöndeki iradenin ulaşmasıyla temsil yetkisi geçerli olarak kurulacaktır. Bu durum ise temsil yetkisinin hukuki niteliğinin bir sonucudur.

-
- 1 Murat **İnceoğlu**, Borçlar Hukukunda Doğrudan Temsil, C. I, İstanbul 2009, s. 7; Necip **Kocayusufpaşaoğlu**/Hüseyin **Hatemi**/Rona **Serozan**/Abdülkadir **Arpacı**, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Birinci Cilt, Yenilenmiş Genişletilmiş Tamamlanmış 4 üncü Bası'dan 7 inci Tıpkı Bası, İstanbul 2017, s. 622; Şener **Akyol**, Türk Medeni Hukukunda Temsil, İstanbul 2009, s. 4 (Temsil); Andreas **Von Tuhr**, Borçlar Hukuku, C. I-II, Ankara 1983, (Çev. Cevat Edege), s. 314.
  - 2 Werner **Flume**, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts II: Das Rechtsgeschäft, 3. Auflage, Berlin Heidelberg New York 1979, Springer Verlag, s. 749; Fikret **Eren**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Legem Yayınevi, Ankara 2023, s. 488; Kemal **Oğuzman**/Turgut **Öz**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt-1, Güncellenip Genişletilmiş 20. Bası, İstanbul 2022, s. 220.
  - 3 **Akyol** (Temsil), s. 4.
  - 4 **Flume**, s. 785; **Akyol** (Temsil), s. 5; Roger **Zäch**/Adrian **Künzler**, Berner Kommentar, Band VI, Obligationenrecht, 1. Abteilung, 2. Teilband, 2. Unterteilband, Stellvertretung (Art. 32-40), Bern 1990, Art. 33, N. 28.
  - 5 Selahattin Sulhi **Tekinay**/Sermet **Akman**/Haluk **Burcuoğlu**/Atilla **Altop**, Tekinay Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul 1993, s. 203, s. 173; **Oğuzman/Öz**, s. 229.

Temsil, temsilcinin kendisine verilen yetkiye dayanarak kurmuş olduğu sözleşmenin hüküm ve sonuçlarının temsil olunan üzerinde doğması olarak tanımlanabilir. Burada karşımıza doğrudan temsil ve dolaylı temsil kavramları çıkmaktadır. Dolaylı temsilde, temsilci kendisine verilen temsil yetkisi ile “başkası hesabına fakat kendi adına” işlem yapmaktadır.⁶ Yani, temsilcinin hukuki işlemi temsil olunan adına yaptığını bildirmeden, kendi adına üçüncü kişi ile sözleşme yapmasına ve bundan sonra bu sözleşmeden doğan hak ve borçları temsil olunana devretmesine dolaylı temsil denmektedir.⁷ Doğrudan temsilde ise, temsilci başkası adına ve hesabına bir hukuki işlem yapmakta; bu işlemin tüm hak ve yükümlülükleri doğrudan temsil olunan üzerinde doğmaktadır. Çok sık rastlanmamakla beraber buna “açık temsil” de denmektedir.⁸

Temsilcinin kendisine verilen herhangi bir yetki olmaksızın üçüncü kişiyle işlem yapması halinde karşımıza yetkisiz temsil kurumu çıkmaktadır. Yetkisiz temsil yapısı gereği sadece doğrudan temsilde vuku bulan bir kurumdur. Yetkisiz temsilin pek çok görünüm şekli vardır; bunlardan biri de temsil yetkisi olmasına rağmen temsilcinin yetkisinin sınırını aşması halidir. Dolayısıyla temsilci yetkisini aştığı işlem bakımından temsil olunana karşı yetkisiz temsil hükümleri kapsamında sorumlu olacaktır. Çalışmamızda doğrudan temsil yetkisinin verilmesi ve verilen yetkinin aşılması durumunda temsilcinin hukuki sorumluluğunun akıbeti ele alınacaktır.

I. DOĞRUDAN TEMSİL YETKİSİNİN VERİLMESİ

A. Temsil Yetkisi Kavramı

Temsil yetkisi başkası adına ve hesabına hukuki bir işlem gerçekleştirilebilmesi için temsilciye verilmiş bir izindir.⁹ Temsil yetkisinin ilk adımı olarak karşımıza temsilciye verilen “yetki” çıkmaktadır. Temsil yetkisi temsil edilen tarafından temsilciye ulaşması gereken bir irade beyanına dayanarak verilir. Tek taraflı bir hukuki işlemle

---

6 Turhan **Esener**, Mukayeseli Hukuk ve Hususiyetiyle Türk/İsviçre Borçlar Hukuku Bakımından Salahiyete Müstenit Temsil, Ankara 1961, s. 13 (Temsil); **Eren**, s. 494; **Oğuzman/Öz**, s. 221; **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop**, s. 167.

7 F. Necmeddin **Fezyoğlu**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I, Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul 1976, s. 379; Cevdet **Yavuz**, Türk-İsviçre ve Fransız Medeni Hukuklarında Dolaylı Temsil, İstanbul 1983, s. 23 (Dolaylı Temsil).

8 **Flume**, s. 749.

9 Turgut **Akıntürk**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri, 22. Bası, İstanbul 2009, s. 68.

verilen temsil yetkisi, aslında üçüncü kişiler karşısında temsilcinin temsil yetkisine sahip olduğunun bildirilmesidir. Ancak burada yetki verildiğinin üçüncü kişilere bildirilmesine gerek olmamakla birlikte¹⁰, temsilci açısından da bu beyanı kabul etmesi şartı aranmaz, tek taraflı irade beyanının ulaşmasıyla sonuç meydana gelir.

Doktrinde *Von Thur*, temsil yetkisini, gerçekleştirilen bir hukuki işlem ile başkasının malvarlığı üzerinde etkisini gösteren “salahiyetler” olarak ifade ettiği fer’i haklar içerisine koymaktadır.¹¹ Bununla birlikte temsil yetkisinin tasarruf yetkisinden farklı ve temsilde hukuki işlem yapmak iradesinin sadece temsilciye ait olduğunu; dolayısıyla temsil yetkisinin verildiği işlemin ise temsil aracılığıyla ile gerçekleştirilen işlemin bir geçerlilik şartı olduğunu ifade eden görüşler de ileri sürülmüştür.¹²

İsviçre ve Türk hukukunda çoğunlukta olan görüşe ve İsviçre Federal Mahkemesinin görüşüne göre temsil yetkisi sadece temsilciye yöneltilecek bir beyanla verilmelidir.¹³ Eğer temsil olunan ile temsilci arasında bir iç ilişki kurulmamış ise, dış temsil yetkisinin varlığı yani yetkinin üçüncü kişilere bildirilmesi temsil ilişkisini kurmayacaktır.¹⁴ Fakat, Alman hukukuna baktığımızda, temsil yetkisinin, temsilciye bir beyan ile verilebileceği gibi, doğrudan doğruya ya da temsilcinin kendisi ile hukuki işlem yapacağı üçüncü kişiye bir beyanla da verilebileceğini görürüz.¹⁵

B. Temsil Yetkisinin Verilmesi

Temsil yetkisinin verilmesinde karşımıza iç temsil yetkisi ve dış temsil yetkisi kavramları çıkmaktadır. İç temsil yetkisi, temsil olunan tarafından yapılan tek taraflı irade beyanının temsilciye ulaşması ile ortaya çıkan yetkidir. Bu yetkiyi temsilcinin kabul etmesi aranmamaktadır.¹⁶ İç

10 **Eren**, s. 500; **Von Thur**, s. 354-355; **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altıp**, s. 172; **Oğuzman/Öz**, s. 230.

11 **Von Thur**, s. 168.

12 **Esener** (Temsil), s. 29 vd.

13 **Eren**, s. 500; **Esener** (Temsil), s. 44-45; Karşı görüş için bkz. **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altıp**, s. 172.

14 Cem **Akbıyık**, “Temsil Yetkisi ve Temel İlişki”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. Orhan Münir Çağılı’na Armağan Sayısı, C. IV, S. 4, 1997, s. 218.

15 **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altıp**, s. 172.

16 Mustafa Reşit **Karahasan**, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Notlandırılmış Yasa Maddeleri ve Yargıtay Kararları, 2004, C. I, s. 376; Mehmet **Ayan**, Borçlar

temsil ilişkisi ve yetkisinin bir sonucu olarak, temsilci tarafından yapılan işlemlerin hak ve yükümlülükleri temsil olunanın üzerinde doğacaktır.

İç temsil yetkisiyle aslında temsil olunanın menfaatlerinin korunması hedeflenmektedir. Bu durum İsviçre-Türk hukukunda da kabul görmüştür.

Temsil yetkisi açık bir şekilde verilebileceği gibi örtülü olarak da verilebilir. Hatta bu kanaat uyandırıcı bir davranış bile olabilir.¹⁷

Temsil yetkisinin temsil olunan tarafından sözleşmenin yapılacağı üçüncü kişilere bildirilmesine dış temsil yetkisi denilmektedir.¹⁸ Ancak Türk hukuk sisteminde iç temsil yetkisi esas alındığı için temsil olunanın üçüncü kişilere yapacağı bildirim yani dış temsil yetkisi verilmesi iç temsil yetkisini kurmak için yeterli olmayacaktır. Bu durumda da karşımıza “görünüşte temsil” kavramı çıkacaktır.¹⁹

Temsil yetkisinin üçüncü kişilere ilan edilmesi temsilciye verilecek bir yetki belgesi ile olabileceği gibi, üçüncü kişilere gönderilecek yazı, sirküler, gazete ve ilanla da olabilecektir. Uygulamada bu yetki bir vekâletname ile de ortaya konulmuş olabilir; bu belgenin üçüncü kişilere sunulması ile de üçüncü kişiye yapılacak bildirim gerçekleşmiş olacaktır.²⁰

Dış temsil yetkisi açık bir biçimde üçüncü şahıslara bildirilmiş olabileceği gibi kapalı bir şekilde de olabilir. Bu durumda temsil olunan açık veya dolaylı bir biçimde verdiği temsil yetkisini geri alır ve bunu da üçüncü kişilere bildirmezse, üçüncü kişinin iyiniyetli olarak yaptığı işlemler (daha önce verilmiş olan yetkinin varlığına güvenerek) TBK m. 42/III hükmü uyarınca geçerli olacaktır.²¹

Temsil yetkisinin varlığını, üçüncü şahıs temsil olunanın beyanını iyiniyet kurallarına göre yorumlayarak tayin edebilir. Bu yorum, temsil yetkisine ait beyana, örf adet ve ticari doğruluk kurallarına göre yapılacak, üçüncü kişiler bu yorum sonucunda “güven teorisi” prensiplerine dayanarak itimat edeceklerdir. Güven teorisi burada, sadece temsil yetkisinin bulunup bulunmadığını belirlemekle kalmayacak, aynı

Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Ankara 2016, s. 234; **Oğuzman/Öz**, s. 230.

17 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 638.

18 **Eren**, s. 501; **Oğuzman/Öz**, s. 232.

19 **Esener** (Temsil), s. 44; **Oğuzman/Öz**, s. 231; **Eren**, s. 502.

20 **Karahasan**, s. 377.

21 **Oğuzman/Öz**, s. 232; **Esener** (Temsil), s. 48; **Eren**, s. 502.

zamanda sözleşme görüşmelerinden itibaren üçüncü kişi ve temsilcinin davranışlarını da etkileyecektir.²²

C. Temsil Yetkisinin Kapsamı

1. Genel Olarak

Temsil yetkisi ya bir kanun hükmünden ya da bir kişinin iradesine dayanarak doğmaktadır. Eğer temsil yetkisi kanundan doğuyor ise yetkinin kapsamının ilgili kanun belirlemektedir.²³ Temsil yetkisi bir hukuki işlem ile verilmişse, yetkinin sınırı ve kapsamının ne olduğu bu hukuki işlemde gösterilmektedir; yani temsil olunanın irade beyanından çıkarılmaktadır.²⁴

Bir hukuki işlem ile temsil yetkisi veren kişi, temsilcinin bu yetkisini üçüncü kişilere bildirmişse bu esas alınacak²⁵; ancak temsilciye verilen yetkinin kapsamı ile üçüncü kişilere bildirilen yetkinin kapsamı çelişiyor ise, üçüncü şahıslara yapılan beyan esas alınacaktır.

Temsil yetkisinin kapsamının belirlenmesinde asıl olan yetki verenin gerçek arzusudur. Burada güven ilkesi de dikkate alınacak ve temsilcinin yetkilendirme beyanına verdiği anlam güven nazariyesine göre değerlendirilecektir.²⁶

2. Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması

Temsil yetkisi konu, kişi veya süre yönünden sınırlandırılabilir.

Konu bakımından sınırlamada karşımıza “genel temsil yetkisi” ve “özel temsil yetkisi” kavramları çıkmaktadır. Temsilciye her türlü hukuki işlemin veya belirli bir kategoriye giren işlemlerin yapılabilmesi için verilen yetki genel temsil yetkisidir. Buna karşılık, temsilciye sadece

22 Şener **Akyol**, “Temsil Yetkisinin Yorumu”, Ali Naim İnan’a Armağan, Editörler, Mehmet Ünal/Veyssel Başpınar/Hasan Seçkin Ozanoğlu/Süleyman Yılmaz, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s. 109 (Yorum).

23 Safa **Reisoğlu**, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Yirmi Beşinci Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2014, s. 154.

24 **Ayan**, s. 234; **Esener**, (Temsil), s. 70.

25 Hüseyin **Hatemi**/Emre **Gökyayla**, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 4. Bası, İstanbul 2017, s. 109; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 656.

26 **Oğuzman/Öz**, s. 235; **Akyol** (Yorum), s. 105; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 656.

belirli bir hukuki işlemi yapma konusunda bir yetki verilmişse, bu özel temsil yetkisidir.²⁷

Kişi bakımından sınırlamada belli şahıslarla hukuki işlem yapabilmek için temsilciye bu yetki verilmektedir. Burada da temsilcinin kendi ile işlem yapması, çifte temsil, birlikte temsil, müteselsil temsil ve alt temsil kavramları ile karşılaşırız. Özellikle çifte temsil hususunu belirtmek gerekir ki, kanunda çözüme bağlanmış değildir. Federal Mahkemenin çeşitli içtihatlarına ve doktrine göre, temsilci, ortaya çıkacak çıkar çatışması sebebiyle, kural olarak kendisiyle sözleşme yapamaz.²⁸ Yaparsa yetkisiz temsile ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Temsil yetkisi süre yönünden de sınırlandırılabilir. Yani belli bir tarihte başlayıp, belli bir tarihte sona erebilir.

II. YETKİSİZ TEMSİLİN BİR GÖRÜNÜMÜ OLARAK TEMSİL YETKİSİNDE SINIRIN AŞILMASI

A. Yetkisiz Temsil Kavramı

Yetkisiz temsil, kanundan veya hukuki işlemde doğan bir temsil yetkisi bulunmayan kişinin bir başka kişi adına işlem yapmasını ifade etmektedir.²⁹ Yetkisiz temsilin sadece gerçek anlamda temsili ifade eden doğrudan temsilde söz konusu olmaktadır. Diğer bir ifadeyle yetkisiz temsil başkası ad ve hesabına hareket etmeye yetkisi bulunmayan doğrudan temsilcinin işlem yapması halinde ortaya çıkar.³⁰

Yetkisiz temsilden söz edebilmek için bazı şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. Her ne kadar TBK'nın yetkisiz temsile ilişkin

---

27 **İnceoğlu**, s. 200; **Oğuzman/Öz**, s. 236; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 657; **Eren**, s. 507.

28 **Fezyioğlu**, s. 419.

29 Mehtap **Ayrancı**, "Yetkisiz Temsilcinin Culpa In Contrahendo Sorumluluğu", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 48, Y. 12, 2021, s. 479 (Culpa in Contrahendo); Mehtap **Ayrancı**, Yetkisiz Temsil ve Temsil Yetkisinin Kötüye Kullanılması, Doktora Tezi, Kırkkale Üniversitesi SBE, 2022, s. 80 (Yetkisiz Temsil); Meltem **Bulut**, Yetkisiz Temsil, Doktora Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi SBE, 2023, s. 6; Handan **Oruç Ömeroğlu**, Yetkisiz Temsil, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2018, s. 80; Ayfer **Kutlu Sungurbey**, Yetkisiz Temsil, Özellikle Culpa in Contrehendo ve Olumsuz Zarar, İstanbul 1988, s. 10; Adem **Yelmen**, "Yetkisiz Temsil", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 3, 2015, s. 430; Mehmet Erdem **Aybay**, İsviçre-Türk Borçlar Hukukunda Yetkisiz Temsil ve Hukuki Sonuçları, Filiz Kitapevi, İstanbul 2022, s. 67; **Eren**, s. 509; **İnceoğlu**, s. 355.

30 **Bulut**, s. 58; **Ayrancı** (Yetkisiz Temsil), s. 76; **Oruç Ömeroğlu**, s. 80; **Kutlu Sungurbey**, s. 9.

hükümlerinde bu koşullara ilişkin bir düzenleme bulunmasa da yetkisiz temsilin tanımından bu koşulların neler olduğunun tespit edilmesi mümkündür.³¹ Bu şartlar; yetkisiz temsilci ile üçüncü kişi arasında bir hukuki işlem yapılmış olması, yapılan bu hukuki işlemin başkası adına gerçekleştirilmesi ve temsilci sıfatıyla hareket eden kişinin (yetkisiz temsilcinin) temsil yetkisinin bulunmamasıdır.³² Yetkisiz temsilin varlığı için aranan koşulların işlemin yapıldığı sırada mevcut olması gerekmektedir.³³ O halde işlemin yapıldığı sırada temsil yetkisine sahip kişi sonrasında bu yetkisini kaybederse, yapılan işlem geçerli olmaya devam edecektir.³⁴ Ancak belirtmek gerekir ki, işlemin yapıldığı esnada var olan temsil yetkisi, irade sakatlığı sebebiyle iptal edilirse yapılan işlem baştan itibaren geçersiz olacaktır.³⁵

Yetkisiz temsil, temsil yetkisinin hiç mevcut olmaması şeklinde ortaya çıkabileceği gibi, var olan temsil yetkisinin sona ermiş olmasından veya temsilcinin temsil yetkisinin sınırını aşmasından kaynaklanabilir.³⁶ Konumuz açısından temsil yetkisinin bulunmaması yahut var olan yetkinin sona ermesi kapsam dışı bırakılmaktadır.

B. Temsil Yetkisinin Sınırının Aşılması

1. Genel Olarak

Temsil yetkisinin kapsamı temsil olunan tarafından kural olarak serbestçe belirlenebilmektedir.³⁷ Temsil olunan, temsil yetkisinin kapsamını belirlerken daha en baştan temsil yetkisine sınırlamalar getirebileceği gibi yetki verildikten sonra da dilediği gibi sınırlama getirebilir.³⁸ Temsil olunan tarafından öngörülen bu sınırlamalara rağmen temsilci yaptığı hukuki işlemle temsil yetkisini aşmışsa, yetkisiz temsil hükümleri uygulanacaktır. Temsil yetkisinin temsilci tarafından aşılması,

---

31 **Bulut**, s. 7.

32 **Yelmen**, s. 431; **Ayranacı** (Yetkisiz Temsil), s. 76; **İnceoğlu**, s. 354; **Aybay**, s. 68; **Oruç Ömeroğlu**, s. 81. Doktrinde yetkisiz temsilin koşulları arasında kusurun da önemli bir rol oynadığı ve ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini ileri süren görüş için bkz. **Bulut**, s. 7.

33 **Bulut**, s. 7.

34 **Aybay**, s. 70; **Bulut**, s. 7.

35 Detaylı bilgi için bkz. **İnceoğlu**, s. 357, dn .10.

36 **Oğuzman/Öz**, s. 252; **İnceoğlu**, s. 356.

37 **Bulut**, s. 79; **Oruç Ömeroğlu**, s. 105.

38 Bahadır **Demir**, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Doğrudan Temsil Müessesesi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, 2015, s. 249; **Oruç Ömeroğlu**, s. 105.

temsil yetkisi verilirken öngörülen sınırın aşılması ve temsil yetkisi verildikten sonra belirlenen sınırın aşılması olmak üzere iki farklı şekilde ortaya çıkmaktadır.³⁹ Temsil yetkisi verilirken temsilciye getirilen sınırlamalar aslında temsil yetkisinin içerik ve derecesini ifade edene sınırlamalardır.

Temsilcinin temsil yetkisi, kişi, konu, yer ve zaman yönünden sınırlandırılabilir.⁴⁰ Doktrinde temsil olunanın başka yönlerden de sınırlamalar getirebileceği kabul edilmektedir.⁴¹

2. Temsilcinin Temsil Yetkisinin Verildiği Sırada Belirlenen Sınırlamaları Aşması

TBK m. 41/I'de yer alan “.....; temsil hukuksal bir işlemde doğmuşsa, temsil yetkisinin içeriği ve derecesi o hukuksal işleme göre belirlenir” hükmü uyarınca temsil olunan temsil yetkisini verirken konu, yer, kişi, zaman ve başka hususlarda bazı sınırlamalar öngörebilir. Öngörülen bu sınırlamalar temsil yetkisinin kapsamını ifade eder; dolayısıyla temsilci bu sınırları aştığında ortaya yetkisiz temsil kurumu çıkar. Temsil olunan tarafından öngörülen sınırlamaların onun iradesinden doğmuş olması gerekir ki, kanımızca sınırın aşılması hususu gündeme gelebilir.

Temsil olunanın zaman bakımından sınırlama getirmesi mümkündür; başka bir ifadeyle temsil yetkisini sadece belirli bir süre ile tanınması söz konusu olabilir.⁴² Ancak burada ortaya konulması gereken önemli bir husus bulunmaktadır. Şöyle ki zaman bakımından getirilen sınırlama diğer sınırlamalardan farklıdır. Temsil olunan tarafından öngörülen sürenin dolmuş olması, sınırın aşıldığı anlamına gelmemekte, yetkinin sona ermiş olmasına rağmen temsilci tarafından işlem yapılmış olmasını ifade

39 **Bulut**, s. 79; **Oruç Ömeroğlu**, s. 106.

40 Mehmet **Akçaal**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s. 145; Murat **Aydoğdu**/Serdar **Nart**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınları, Ankara 2022, s. 148; Şahin **Akıncı**, Borçlar Hukuku Bilgisi, Sayram Yayınları, Konya 2022, s. 224; Gökhan **Antalya**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. V/1-1, Seçkin Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 616; İhsan **Erdoğan**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gazi Kitabevi, Ankara 2019, s. 103; Murat **Doğan**/Gökhan **Şahan**/İsmail **Atamulu**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, Ankara 2021, s. 169; **İnceoğlu**, s. 198 vd.; **Oruç Ömeroğlu**, s. 101; **Aybay**, s. 44; **Bulut**, s. 79.

41 **Oruç Ömeroğlu**, s. 106. Temsil olunan tarafından bazı işlemlerin yazılı şekilde yapılmasına yönelik getirdiği sınırlamaların da mümkün olabileceği yönünde bkz. **Feyzioğlu**, s. 415; **Von Tuhr**, s. 363.

42 **Oruç Ömeroğlu**, s. 107.

etmektedir.⁴³ Her ne kadar iki durum da yetkisiz temsil hükümleri uygulanacak olsa da, temsilciyle hukuki işleme girişen üçüncü kişinin hukuki durumu bakımından farklılıklar ortaya çıkabilecektir.⁴⁴

Temsil olunanın kişi bakımından öngördüğü sınırlamalara örnek olarak doktrinde bazı yazarlar, temsilcinin kendisiyle işlem yapması ve işlemin iki tarafını da temsil etmesini vermektedir.⁴⁵ Temsil yetkisi verilirken temsil olunan bu yönde bir sınırlama getirmemişse, gerçek anlamda bir yetki aşımı meydana gelmeyeceğini savunan bir görüş bulunmaktadır.⁴⁶ Biz de bu görüşe katılmaktayız. Dolayısıyla temsil olunanın iradesinden bağımsız olarak ortaya çıkan ve temsil yetkisi verirken öngörmediği bu sınırlamaların aşılması yetkisiz temsil hali olarak kabul edilmemelidir.

Temsil olunan temsil yetkisi verirken hem işlem yapılacak üçüncü kişi bakımından hem de temsilci yönünden bazı sınırlamalar öngörebilir.⁴⁷ Burada karşımıza birden fazla kişinin temsilci olarak yetkilendirilmesi hususu çıkmaktadır. Birden fazla temsilci bir hukuki işlemi ancak birlikte yapmak zorunda olabilecekleri gibi her birinin hukuki işlemi tek başına yapmaya yetkili olmaları mümkündür. İlk durumda birlikte⁴⁸ temsil, ikinci durumda ise müteselsil temsil söz konusu olur.⁴⁹ Müteselsil temsil sadece temsilci sayısının arttığı bir durum olduğu için sınırlamadan söz edilmemekte; dolayısıyla gerçek sınırlama ve yetki sınırının aşılması ancak birlikte temsilde ortaya çıkmaktadır.⁵⁰ Müteselsil temsil bakımından önem taşıyan husus ise temsilcilerin aynı konuda farklı işlem yapmasının doğuracağı sonuçlardır. Doktrinde bu konuya ilişkin, işlemin borçlandırıcı ve tasarruf işlem olması bakımından farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bazı yazarlar temsilciler tarafından yapılan işlemlerin

---

43 **Bulut**, s. 80; **İnceoğlu**, s. 199; **Oruç Ömeroğlu**, s. 107.

44 **İnceoğlu**, s. 199; **Bulut**, s. 119.

45 **İnceoğlu**, s. 209 vd.; **Aybay**, s. 74; Pierre **Tercier**/Pascal **Pichonnaz**/H. Murat **Develioğlu**, *Borçlar Hukuku, Genel Hükümler*, İstanbul 2020, s. 150.

46 **Bulut**, s. 81.

47 **Oruç Ömeroğlu**, s. 110; **Bulut**, s. 81; **Ayrancı** (Yetkisiz Temsil), s. 94.

48 Doktrinde “kollektif” ve “müşterek” olarak da ifade edilmektedir.

49 Şener, **Akyol**, “Birlikte Temsil”, Prof. Dr. Ali Naim İnan’a Armağan, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009, s. 96-98 (Birlikte Temsil), **Aydoğdu/Nart**, s. 149; Mustafa Alper **Gümüş**, *Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri*, Ankara 2021, s. 387; Andreas **Furrer**/Markus **Müller-Chen**/Bilgehan **Çetiner**, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul 2022, s. 289; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 663, 664; **Bulut**, s. 82; **Oruç Ömeroğlu**, s. 110; **Akyol**, (Temsil), s. 105; **Akıncı**, s. 224.

50 **İnceoğlu**, s. 225; **Aybay**, s. 48; **Bulut**, s. 82.

borçlandırıcı olmaları halinde yapılan tüm işlemler geçerlidir.⁵¹ Bir görüşe göre yapılan işlemlerin hepsi borçlandırıcı nitelikte olsa da, her bir temsilcinin yetkisi, diğer temsilcinin işlem yapması bozucu koşuluna bağlanmıştır.⁵² Her iki işlemin tasarruf işlemi olması halinde ise sadece ilk yapılan işlemin geçerli olacağı ileri sürülmektedir.⁵³

Birlikte temsilde ise önemli olan temsilcilerin aynı anda iradelerini açıklamaları değil; hepsinin iradesini açıklamasıdır.⁵⁴ Birlikte temsilde yetkisiz temsil, temsilcilerden birinin temsil olunan adın işlem yapmasına rağmen diğerlerinin bu işleme katılmaması durumunda ortaya çıkmaktadır.⁵⁵ Böyle bir durumda işlemin geçerli hale gelmesi temsil olunan tarafından TBK m. 46 uyarınca işleme icazet vermesiyle mümkün olmaktadır.⁵⁶ Temsil olunca icazet verilmediği takdirde işlem geçersiz olacağı için, sadece işlemi gerçekleştiren temsilcinin sorumluluğundan söz edilecektir; meğerki bu kişi işlemin diğer tarafı olan üçüncü kişiye birlikte temsilci olduğunu açıklamış olsun.⁵⁷ Üçüncü kişiye karşı sunulan temsil belgesinde birlikte temsile ilişkin bir kayıt yer almıyorsa, bu kişiye karşı yetki eksikliğinin ileri sürülemeyeceği doktrinde kabul edilmekle birlikte, öngörülen sınırlamanın yetki verilirken mi yoksa verildikten sonra mı öngörülen bir sınırlama olduğu hususunda görüş ayrılığı bulunmaktadır. *Oğuzman/Öz*, temsil yetkisinin üçüncü kişilere bildiriminden sonra sınırlandırıldığını ve TBK m. 42/III uygulanması gerektiğini ifade etmektedir.⁵⁸ *İnceoğlu ve Bulut* ise, yetki verilirken bir sınırlama öngörüldüğünü, dolayısıyla da TBK m. 41/I hükmünün uygulama alanı bulacağını savunmaktadır.⁵⁹ Bizce de birlikte temsile ilişkin getirilen sınırlama daha yetki verilirken öngörülen bir sınırlamadır ve temsil yetkisinin kapsam ve derecesine ilişkindir; bu sebeple de TBK m. 41/II hükmünün uygulanması yerinde olacaktır.

---

51 **Gümüş**, s. 389; **Kocayusufpaőođlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 639.

52 **Oğuzman/Öz**, s. 242.

53 **Gümüş**, s. 389.

54 **Bulut**, s. 82; **Akyol** (Birlikte Temsil), s. 96-98.

55 **Ayrancı** (Yetkisiz Temsil), s. 94; **Bulut**, s. 82.

56 **İnceoğlu**, s. 236; **Oruç Ömeroğlu**, s. 130; **Bulut**, s. 82.

57 **İnceoğlu**, s. 236; **Bulut**, s. 83.

58 **Oğuzman/Öz**, s. 242.

59 **İnceoğlu**, s. 237; **Bulut**, s. 83.

3. Temsilcinin Temsil Yetkisinin Verilmesinden Sonra Belirlenen Sınırlamaları Aşması

Temsil olunan TBK'nın 42. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “*Temsil olunan bir hukuki işlemde doğan temsil yetkisini her zaman sınırlayabilir...*” hükmü gereği vermiş olduğu yetkiyi sonradan konu, zaman, kişi vb. hususlar bakımından sınırlayabilmektedir. Belirlenen bu sınırlara uyulmaması durumunda yetkisiz temsile ilişkin hükümlerin uygulanıp uygulanmayacağı ise doktrinde tartışmalıdır. Tartışmaya yol açan durum ise temsil olunan tarafından temsilciye verilen talimattan ne anlaşılması gerektiği noktasında kendisini göstermektedir.⁶⁰ Dolayısıyla talimat ile temsil yetkisinin verilmesinden sonra belirlenen sınırlamaların arasındaki ilişkinin ortaya konulması gerekir.

Temsil olunan tarafından temsilciye temsil yetkisi verildikten sonra, bu yetkinin ne şekilde kullanılacağına dair emir ve direktifleri talimat olarak ifade edilmektedir.⁶¹ O halde talimattan söz edebilmek için mutlaka öncesinde verilmiş bir temsil yetkisinin bulunması gerekir.⁶² Temsil olunanın talimatlarının temsil yetkisini sınırlandırıp sınırlandırmadığı hususunda doktrinde pek çok görüş ileri sürülmüştür. Bu görüşlerden ilki, talimatların her zaman temsil yetkisine etki etmediğini, dolayısıyla ancak temsil yetkisini sınırlayan talimatlar bakımından yetkisiz temsil hükümlerinin uygulanabileceğini savunmaktadır.⁶³ Bir diğer görüş ise, talimatların etkisi bakımından ayırım yapmaksızın, talimatların sadece iç ilişkide önemli olduğunu ileri sürmekte; nitekim talimatların dış ilişki açısından sonuç doğurmamalarına vurgu yaparak talimata aykırı davranan temsilcinin yaptığı işlemle temsil olunanın bağlı olduğunu ifade etmektedir. Bu görüş uyarınca, her ne kadar temsil olunan talimata aykırı işlemle bağlı olsa da eğer uğradığı bir zarar varsa temsilciden bunun tazminini talep edebilecektir.⁶⁴

---

60 **Bulut**, s. 83-84.

61 **Oğuzman/Öz**, s. 237; **İnceoğlu**, s. 260; **Aydoğdu/Nart**, s. 153; **Bulut**, s. 84; **Ayrancı** (Yetkisiz Temsil), s. 92.

62 **Eren**, s. 513; **Bulut**, s. 84.

63 **Oğuzman/Öz**, s. 237, 238; **İnceoğlu**, s. 260, 261. Yazarlara göre, temsil yetkisine etki etmeyen talimatların dış ilişki bakımından bir etkisi bulunmamakta; bu talimatlara aykırılık sadece iç ilişkide temsilcinin temsil olunana karşı sorumluluğunda rol oynamaktadır.

64 Kenan **Tunçomağ**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. I. Sermet Matbaası, İstanbul 1968, s. 243; Akyol, s. 119; **Von Thur**, s. 327.

Doktrinde ağırlıklı olan görüşe göre, talimat ve temsil yetkisinin sınırlandırılması birbirinden ayrılamaz; dolayısıyla temsil olunanın talimatına rağmen buna riayet etmeyen temsilci artık yetkisiz temsilci sayılır ve yetkisiz temsil hükümleri uygulama alanı bulur.⁶⁵ Bu görüşü savunan *Kocayusufpaşaoğlu*'na göre, temsilci tarafından verilen talimatın dış ilişkiye etki ederek var olan temsil yetkisini sınırlandırabilmesi için, bu talimatın açık bir şekilde sınırının çizilmiş olması gerekir; aksi takdirde yetkinin sınırlandırıldığından bahsetmek mümkün olmaz.⁶⁶ Bu görüş uyarınca temsil yetkisi daha yetki verilirken en başta sınırlandırılabilmesi gibi yetki verildikten sonra talimat yoluyla da sınırlandırılabilir. Ancak böyle bir durumda da temsil olunanın temsil yetkisini üçüncü kişilere bildirip bildirmemesine göre farklı olasılıkların değerlendirilmesi gerekir. Üçüncü kişiye temsil olunan tarafından temsil yetkisi hiç bildirilmediği bir durumda temsilci yetki sınırını aşarak hareket etmişse, yetkisiz temsil hükümleri uygulanır ve üçüncü kişinin iyiniyeti bu sonucu değiştirmez.⁶⁷ Temsil yetkisi üçüncü kişiye bildirilmişse, iki olasılık karşımıza çıkar. İlk olasılıkta temsil olunan temsil yetkisini öngörürken bir sınırlama getirmiş ve hem temsilciye hem de üçüncü kişiye yapılan bildirim aynı ise, sınırın aşılması halinde yetkisiz temsil hükümleri uygulama alanı bulur. Ancak temsilci ile üçüncü kişiye yapılan bildirim farklı ise, esas alınacak bildirim TBK m. 41/II uyarınca üçüncü kişiye yapılandır.⁶⁸ Bir diğer ihtimal ise, temsil yetkisi verildikten sonra temsil olunanın temsilciye verdiği talimatı üçüncü kişiye bildirmemiş olması ve temsilcinin bu talimata aykırı davranarak yetki sınırını aşmasıdır. Böyle bir durumda TBK m. 42/III uyarınca talimatla verilen sınırlamalar üçüncü kişiye bildirilmediği için, iyiniyetli üçüncü kişiye karşı sınırlamaları ileri süremeyecektir.⁶⁹

Doktrinindeki başka bir görüş, talimata aykırı yapılan işlemlerin temsil yetkisinin kötüye kullanılması olduğunu ileri sürmektedir.⁷⁰ Ancak doktrinde *Kocayusufpaşaoğlu* bu görüşün uygulanabilmesi için, talimatın

---

65 Eugen **Bucher**, Schweizerisches Obligationsrecht, Allgemeiner Teil, Zürich 1988, s. 607; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 764; **Eren**, s. 513; **Ayrancı** (Yetkisiz Temsil), s. 93.

66 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 764, dn. 37.

67 **Bulut**, s. 86. Kendisine hiçbir surette bildirim yapılmayan üçüncü kişinin buna rağmen temsilcinin sözüne güvenerek işlem yapmasının sonuçlarına kendisi katlanması gerekir. Bkz. **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 764.

68 **Bulut**, s. 86.

69 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 765.

70 **Kutlu Sungurbey**, s. 13.

temsilci ve temsil olunan arasındaki iç ilişkiyi etkilediğini savunan görüş kabul edilirse anlam kazanıp uygulanabileceğini ifade etmektedir.⁷¹

Kanaatimizce temsil yetkisinde sınırın aşılması *Bulut*'un da savunduğu üzere, temsil yetkisinin verilmesi aşamasında ortaya çıkabileceği gibi yetki verildikten sonra da gerçekleşebilir. Yetki verilme aşamasında belirlenen sınırın aşılması bakımında TBK m. 41 hükmü uygulama alanı bulacakken; yetki verildikten sonra öngörülen sınırlamalar bakımından TBK m. 42 hükmü uygulanacaktır.

III. TEMSİL YETKİSİNİN AŞILMASININ DOĞURDUĞU HUKUKİ SONUÇLAR

A. İcazet Verilmeden Önce Ortaya Çıkan Sonuç: Askıda hükümsüzlük

Doğrudan temsilde temsilci, temsil olunan tarafından kendisine verilen yetkiyi aşarsa, yetkisiz temsil hükümlerine tabi olacaktır. Ancak temsilcinin yetkisinin sınırlarını aşarak yaptığı işlemin bölünmesi mümkün ise, yetki kapsamında kalan kısım temsil olunanın herhangi bir onamına ihtiyaç duyulmaksızın geçerli olacaktır.⁷² Yetkinin kapsamı dışında kalan işlem bölümünün geçerliliği ise askıda hükümsüz olacaktır. Askıda hükümsüzlük⁷³, işlemin geçerli olup olmayacağını belirsizliğini ifade eden bir yaptırımdır.⁷⁴ Bu hususta tarafların iradeleri önem taşır. Şöyle ki işlemin kısmen geçerli olarak kabul edilebilmesi için işlem taraflarının bu yönde varsayımsal iradelerinin varlığı gerekir. Dolayısıyla mantıklı ve dürüst davranan bir kişinin temsilcinin sınırlı yetkisini bildiği durumlara eğer kısmi işlemi kabul etme yönünde iradesi varsa, o işlemin geçerliliğinden bahsedilir.⁷⁵

71 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 765, 766.

72 Bülent **Karasu**, *Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Türk Hukukunda Doğrudan ve Dolaylı Temsil*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018, s. 333.

73 Doktrinde “noksanlık” yahut “eksiklik” olarak da ifade eden yazarlar bulunmaktadır. Bkz. Özlem **Tüzüner**, “Hukuki İşlem”, *Medeni Hukuk I Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, (Ed: Metin İkizler, Özlem Tüzüner), Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 212; Cem **Baygın/Ahmet Nar**, *Medeni Hukuk Dersleri I, Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku*, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s. 206; **Akçaal**, s. 151; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 595, 596.

74 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s.723; **Eren**, s. 522; **Antalya**, s. 642; **İnceoğlu**, s. 358.

75 **Kutlu Sungurbey**, s. 38; **Karasu**, s. 333.

Temsilcinin yetkisini aşarak işlem yapması halinde, Türk Borçlar Kanunu'nun yanılmayı düzenleyen 34. maddesinin ikinci fıkrasının kıyasen uygulanacağı da ileri sürülmektedir.⁷⁶ Dolayısıyla temsilci ile hukuki işleme girişen üçüncü kişinin işlemde doğan taleplerini verilen temsil yetkisinin sınırları kapsamında ileri sürmeyi kabul etmesi halinde, taraflar arasında yapılan hukuki işlem, yetkinin sınırları içinde kalan kısım bakımından geçerli kurulmuş kabul edilecektir. Bu konudaki hakim görüş, temsil olunan tarafından ayrıca sözleşmenin onanmasının gerekli olmadığını, dolayısıyla yapılan işlemin doğrudan geçerli olacağını savunmaktadır.⁷⁷ Belirtmek gerekir ki temsilci ile üçüncü kişi arasında gerçekleştirilen hukuki işlem eğer bölünebilir nitelikte değilse, artık işlemin tamamı bakımından askıda hükümsüzlüğün varlığından söz edilecektir.⁷⁸

Yetkinin aşılmış aşılmadığının, diğer bir ifadeyle bir yetkisiz temsil halinin bulunup bulunmadığının tespiti işlemin yapılma anına göre gerçekleşecektir.⁷⁹

Yetki aşılarak yapılan hukuki işlem, işlem temsil olunan tarafından onanana kadar askıda hükümsüz olarak kabul edilmektedir.⁸⁰ Temsil olunanca işleme icazet verilmesi halinde yapılan işlem baştan itibaren kesin olarak geçerli olmakta; icazetin verilmeyeceğinin anlaşılması halinde ise yapılan işlemin baştan itibaren geçersiz olacaktır. Doktrinde⁸¹ askıda hükümsüzlüğün yarattığı bu durum, sınırlı ehliyetsiz bir kişinin gerçekleştirdiği işleme benzetilmekteyse de, sınırlı ehliyetsiz ile temsilcinin yaptığı işlem arasında farklar bulunmaktadır.⁸² Askıda hükümsüzlük hali devam ederken hem temsil olunan hem de üçüncü kişi aralarındaki sözleşmeden doğan haklarını ileri sürememektedirler.⁸³

---

76 **Karasu**, s. 333.

77 Temsil olunan onamayı reddederse bile üçüncü kişinin taleplerini temsil yetkisinin sınırları içinde kalacak şekilde ileri sürmek suretiyle işlemi ayakta tutup işlemi kurtarabilmesine engel olamayacağı kabul edilmektedir. Bkz. **Kutlu Sungurbey**, s. 38; Mehmet Serkan **Ergüne**, Olumsuz Zarar, İstanbul 2008, s. 199-200.

78 **Karasu**, s. 333.

79 **İnceoğlu**, s. 357.

80 **İnceoğlu**, s. 358; **Karasu**, s. 335.

81 Turhan **Esener**, Yetkisiz Temsil, II inci Ticaret ve Banka Hukuku Haftası, (10-18 Mayıs 1961), Ankara 1962, s. 122 (Yetkisiz Temsil).

82 **Bulut**, s. 143.

83 **Kutlu Sungurbey**, s. 48; **İnceoğlu**, s. 358.

Askıda hükümsüzlük hali devam ettiği sürece üçüncü kişi yapılan sözleşme ile bağlıdır.⁸⁴ Bu bağlılığın sonradan yetkisiz temsilci ile anlaşılması yoluyla kaldırılması mümkün değildir.⁸⁵ Temsil olunan askıda hükümsüzlük durumunda yapılan işlem ile hukuken bağlı değildir.⁸⁶ Bu bakımdan işlemi baştan itibaren geçerli yahut geçersiz kılmak temsil olunanın takdirine bırakıldığını söylemek mümkündür.⁸⁷

Üçüncü kişinin askıda hükümsüzlük süresince yapılan işlemle bağlı olmasının doğurduğu iki önemli sonuç bulunmaktadır.⁸⁸ Bunlardan ilki, temsil olunanın yetki aşılarak yapılan işlemi onamasının üçüncü kişi tarafından engellenemeyeceğidir. Diğer sonuç ise temsil olunan tarafından işleme onam verilmesi halinde üçüncü kişinin ifa etmek zorunda olduğu yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçınmamasıdır.

B. Askıda Hükümsüzlüğü Ortadan Kaldıran Bir Hal Olarak Temsil Olunanın İcazet Vermesi ve Sonuçları

1. Genel Olarak

Yapılan işlemin geçerli olabilmesi için temsil olunan tarafından işleme icazet verilmesi gerekir.⁸⁹ Bu özelliği dolayısıyla icazetin kurucu yenilik doğuran bir işlem olduğu kabul edilmektedir.⁹⁰ O halde icazet temsil olunanca tek taraflı ve varması gereken bir beyanla kullanılan ve

84 **Karasu**, s. 336; **İnceoğlu**, s. 361; **Eren**, s. 477; **Erdoğan**, s. 111, 112; **Antalya**, s. 645; **Furrer/Muller- Chen/Develioğlu**, s. 155; **Aydoğdu/Nart**, s. 162; **Tiftik/Şen**, s. 2653; **Aybay**, s. 81; **Oruç Ömeroğlu**, s. 177; **Bulut**, s. 145.

85 **Eren**, s. 511- 512; **İnceoğlu**, s. 361; **Gümüş**, s. 413. Ancak Akyol'a göre, üçüncü kişi ile yetkisiz temsilci arasında yapılan sözleşme ile temsil yetkisinin kötüye kullanılması söz konusu ise, üçüncü kişi ile yetkisiz temsilci anlaşarak bu bağlılığı ortadan kaldıracırlar. Bkz. **Akyol (Temsil)**, s. 469.

86 **Karasu**, s. 335; **Kutlu Sungurbey**, s. 44; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 723; **Akyol**, s. 465; **İnceoğlu**, s. 361; **Aydoğdu/Nart**, s. 162; **Karasu**, s. 335; **Furrer/Mullen-Chen/Develioğlu**, s. 300; **Bulut**, s. 144; **Oruç Ömeroğlu**, s. 175, 176.

87 **İnceoğlu**, s. 361. Bazı yazarlar yetkisiz temsil sonucunda ortaya çıkan durumu “tek taraflı bağlamazlık” olarak nitelendirmektedirler. Bu konuda bkz. **Esener (Yetkisiz Temsil)**, s. 122.

88 **İnceoğlu**, s. 361-362; **Akyol (Temsil)**, s. 465.

89 **İnceoğlu**, s. 374.

90 **Akyol (Temsil)**, s. 491; **Kutlu Sungurbey**, s. 51; **Esener (Yetkisiz Temsil)**, s. 126-127; **Oğuzman/Öz**, s. 252; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 724; **Gümüş**, s. 414; **Tercier/Pichonnaz/Develioğlu**, s. 154; **Furrer/Müller-Chen/Çetiner**, s. 299; **İnceoğlu**, s. 374; **Eren**, s. 525; **Antalya**, s. 644; **Aydoğdu/Nart**, s. 163; **Bulut**, s. 150;

temsilcinin yahut üçüncü kişinin hakimiyet alanına girmekle birlikte sonuçlarını doğuracak olan bir işlemdir.⁹¹

İcazetin yenilik doğuran bir işlem olmasının doğurduğu bazı sonuçlar bulunmaktadır. Bunlardan ilki, icazetin karşı tarafa ulaşarak sonuçlarını doğurmasından sonra geri alınamamasıdır.⁹² Dolayısıyla kural olarak karşı tarafın kabul etmesi durumunda bile icazet geri alınamayacaktır; ancak tarafların aralarında yapacağı bir ikale sözleşmesi ile bunu bertaraf etmeleri mümkündür.⁹³ Kanımızca da icazetin geri alınması yönünde ortaya konulan beyan ikale sözleşmesi için bir öneri niteliğindedir.⁹⁴ Ancak ikale sözleşmesinin yaratacağı etki ise doktrinde tartışmalıdır. İleri sürülen ilk görüşe göre, ikale sözleşmesi geçmişe etkili değildir; dolayısıyla icazetin verildiği sözleşme ileriye etkili olarak ortadan kaldırılabılır.⁹⁵ Diğer görüş ise, taraflar sözleşme özgürlüğü prensibine dayanarak ikale sözleşmesini geçmişe etkili olarak yapabilirler.⁹⁶ İcazetin yenilik doğuran hak olmasının yarattığı bir diğer sonuç ise icazetin şarta bağlanamamasıdır.⁹⁷ Eğer temsil olunan şarta bağlı olarak bir icazet beyanında bulunmuşsa, bu beyanın yeni bir sözleşme kurulması yönünde

91 **Akyol** (Temsil), s. 491; **İnceoğlu**, s. 375; **Kutlu Sungurbey**, s. 51; **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 126; **Eren**, s. 525; **Aybay**, s. 91; **Ayan**, s. 238; **Furrer/Müller-Chen/Çetiner**, s. 299; **Oğuzman/Öz**, s. 252.

92 **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 129; **Kutlu Sungurbey**, s. 51; **İnceoğlu**, s. 376; **Akyol** (Temsil), s. 492; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 724; **Tercier/Pichonnaz/Develioğlu**, s. 154; **Oğuzman/Öz**, s. 252; **Eren**, s. 525, 526; **Antalya**, s. 644; **Aydoğdu/Nart**, s. 163; **Aybay**, s. 92; **Tiftik/Şen**, s. 2654.

93 **İnceoğlu**, s. 377. BUZ'a göre, yenilik doğuran hakların bir kere kullanıldıktan sonra geri alınamayacağına ilişkin kural mutlak değildir, bazı istisnalar bulunmaktadır. Bu istisnalardan en önemlisi de muhatabın yenilik doğuran hakkın geri alınmasına muvafakat verdiği durumlardır. Detaylı bilgi için bkz. Vedat **Buz**, *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar*, Ankara 2005, s. 443 vd..

94 **Bulut**, s. 151; **İnceoğlu**, s. 377.

95 **Kutlu Sungurbey**, s. 52; **Aybay**, s. 92.

96 **İnceoğlu**, s. 377.

97 **Feyzioğlu**, s. 434; **İnceoğlu**, s. 378; **Akyol** (Temsil), s. 497; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 726; **Tercier/Pichonnaz/Develioğlu**, s. 154; **Oğuzman/Öz**, s. 252; **Eren**, s. 525; **Antalya**, s. 644; **Aybay**, s. 93; **Tiftik/Şen**, s. 2654. Doktrinde Akyol, temsil olunan tarafından geri alınan icazet beyanının çelişkili davranma yasağını oluşturduğunu ileri sürmektedir. Bkz. **Akyol** (Temsil), s. 489. Zäch/Künzler ise temsil olunanın ister geciktirici isterse bozucu şarta bağlı olarak icazet beyanında bulunabileceğini ifade etmektedir. Ancak belirlenen şartın üçüncü kişi tarafından temsil olunana verilen uygun süre içinde gerçekleşmiş olması gerektiğini ileri sürmektedir. Detaylı bilgi için bkz. **Zäch/Künzler**, *Art 38, N. 51*.

bir icap niteliğinde olacağı kabul edilmektedir.⁹⁸ Bu düşüncenin altında yatan temel neden ise, üçüncü kişinin haklı menfaatinin zedelenmesinin önüne geçilmesidir.⁹⁹ Ayrıca temsil olunanın yapılan işleme herhangi bir sınırlama getirilmeden icazet beyanında bulunması gerekir, dolayısıyla beyanla yapılan işleme yeni şartların eklenmesi mümkün değildir.¹⁰⁰ Dolayısıyla ancak bazı değişiklikler yapılırsa işleme icazet verileceğinin açıklanması, yeni bir sözleşme kurma yönünde icap sayılacaktır.¹⁰¹

İcazetin yenilik doğuran bir işlem olmasının sonucunda karşımıza çıkan bir diğer husus ise, kısmen verilen icazetin akıbetinin ne olacağına ilişkindir. Öğretide temsil olunanın yapılan işlemin sadece bir kısmına icazet vermesinin yeni bir sözleşme kurma yönünde iradesini ortaya koyduğu şeklinde kabul edilmesi gerektiği savunulmaktadır.¹⁰² *Esener*, böyle bir durumda ancak üçüncü kişinin kısmi icazete muvafakat verdiği durumlarda kısmi icazetin geçerli olacağını ifade etmektedir.¹⁰³ Kanımızca ancak istisnai hallerde üçüncü kişinin kısmi icazete rıza göstermesinin mümkün olduğu; aksi halde ortada yeni bir sözleşme kurma iradesinin bulunduğunu söylemek gerekir.¹⁰⁴

2. İcazet Beyanında Bulunacak Olanlar

Yapılan işleme icazet beyanında bulunacak olan kural olarak namına ve hesabına işlem yapılmış olan temsil olunandır. Eğer yetki aşılarak yapılan işlemde birden fazla kişinin aynı anda temsili söz konusu ise, temsil olunanların hepsinin icazet vermesi gerekir.¹⁰⁵ Dolayısıyla temsil olunanların içlerinden bir veya birkaçının icazet vermesi, işlemi geçerli hale getirmemektedir.¹⁰⁶

Temsil olunan eğer ayırt etme gücüne sahip değilse, işleme icazetin yasal temsilcisi tarafından verilmesi gerekir. Bunun dışında temsil olunan sınırlı ehliyetsiz ise verdiği icazetin sonuç doğurması için yasal

98 *Feyzioğlu*, s. 434; *İnceoğlu*, s. 378;

99 *Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop*, s. 203.

100 *Kutlu Sungurbey*, s. 82, 83; *Akyol* (Temsil), s. 497.

101 *Kutlu Sungurbey*, s. 83; *Akyol* (Temsil), s. 497; *İnceoğlu*, s. 379.

102 *Watter*, Art. 38, N. 6.; *İnceoğlu*, s. 379.

103 *Esener* (Yetkisiz Temsil), s. 129.

104 Detaylı bilgi için bkz. *İnceoğlu*, s. 381.

105 *İnceoğlu*, s. 381; *Akyol* (Temsil), s. 468.

106 *Zäch/Künzler*, Art 38, N. 45; *Akyol* (Temsil), s. 468; *İnceoğlu*, s. 380; *Aybay*, s. 119. Adi ortaklıkta da adi ortaklardan birinin yetkisi olmaksızın ya da yetkisini aşarak adi ortaklık adına işlem yapması halinde tüm ortakların bu işleme icazet vermesi ile işlem geçerli hale gelmektedir. Detaylı bilgi için bkz. *İnceoğlu*, s. 381.

temsilcisinin onayına ihtiyaç vardır. Aslında her iki durumda da yasal temsilcinin icazet beyanında bulunduğu kabulü gerekir. Tüzel kişilerde işleme icazet verecek olan kural olarak yönetim organıdır.

Temsil olunan adına işlem yapan temsilci, yetkisiz olarak onun adına icazet beyanında bulunursa, işlemin akıbetinin ne olacağı hususu doktrinde tartışmalıdır. Bu hususta ileri sürülen görüşlerden biri, yetkisiz temsilcinin icazet beyanında bulunmasına temsil olunanın icazet vermesi pek mantıklı değildir; nitekim temsil olunanın verdiği icazet sadece asıl işlemi onaylamak amacı taşır.¹⁰⁷ Bizim de katıldığımız diğer görüşe göre, böyle bir durumda temsil olunan asıl işleme icazet verebileceği gibi temsilci tarafından verilen icazet işlemine de icazet verebilir.¹⁰⁸

Doktrinde tartışmalı olan bir diğer husus ise, temsil olunanın işlemin askıda olduğu süreçte ölmesi halinde işlemin geçerliliğine etkisidir. Bu konuda ileri sürülen bir görüşe göre, ortada temsil olunanın kişisel özelliklerinin önemli olduğu bir işlem varsa icazet verme yetkisi onun mirasçılara geçecektir.¹⁰⁹ Diğer görüş ise, icazet beyanında bulunma yetkisinin mirasçılara geçip geçmeyeceğini, işlemin ölümle birlikte sona eren bir nitelikte olup olmamasına göre farklı sonuçlara bağlamaktadır.¹¹⁰ Bizim de katıldığımız bu görüş uyarınca, eğer mevcut işlem kişisel özellikler gözetilerek yapılmışsa, ölümle bu işlem sona ereceği için mirasçılara geçmesinden söz edilemez; ancak işlemin böyle bir niteliği yoksa icazet verme yetkisi mirasçılara geçer.

Temsil olunan acaba icazet vermesi için bir başka kişiye temsil yetkisi bahşedebilecek midir? Bu husus doktrinde kabul edilmekte ve icazet vermek konusunda yetkili kılınacak kişinin gerek bir üçüncü kişi gerekse yetkisiz temsilcinin kendisi olabileceği ifade edilmektedir.¹¹¹ Belirtmek gerekir ki temsil olunanın icazet vermesi için bir başka kişiye yetki vermesi halinde, yetkisiz olarak yapılan işlem kendiliğinden geçerli hale gelmemekte, yetkili kılınan temsilcinin icazet beyanıyla ancak geçerli olabilmektedir.¹¹² Burada üzerinde durulması gereken husus yetkisiz temsilciye kendi yapmış olduğu işleme icazet verme yönünde bir yetkinin

---

107 **İnceoğlu**, s. 383.

108 Georges **Violand**, Die Stellvertretung ohne Ermächtigung (OR Art. 38 und 39), Bern-Stuttgart 1988, s. 118, 121; **Bulut**, s. 155.

109 **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 129; **Akyol** (Temsil), s. 468; **Gümüş**, s. 413.

110 **İnceoğlu**, s. 383; **Bulut**, s. 156.

111 **Kocayusufoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 727; **İnceoğlu**, s. 382; **Akyol** (Temsil), s. 468; **Gümüş**, s. 418; **Zäch/Künzler**, Art 38, N. 45.

112 **İnceoğlu**, s. 382.

verilmesi durumunda ortaya çıkacak sorun ve sonuçların ne olacağıdır. Bu husus doktrinde tartışmalıdır.¹¹³ *Kocayusufpaşaoğlu* verilen temsil yetkisinin içeriğine göre bir ayrıma gidilerek konunun irdelenmesini ileri sürmektedir.¹¹⁴ Buna göre icazet vermeye yetkili kılınan temsilcinin sonradan yetkili kılınmasında genel olarak yetkili kılınması, dolayısıyla kendi yaptığı ve askıda hükümsüz olan işleme icazet vermesi söz konusu olduğunda temsil olunan ile temsilcinin çıkarları arasında bir çatışma ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki TBK m. 46'da düzenlenen sorumluluktan kurtulmak isteyen temsilci yetkisini aşarak yaptığı askıda hükümsüz olan bu işleme her durumda icazet verecektir. Bu şekilde verilmiş genel bir yetkinin (her türlü işlem için yetkili kılınması hali dahil) temsilcinin bizzat yaptığı ve askıda hükümsüz olan işlemine icazet vermesini kapsamadığı ileri sürülmektedir.¹¹⁵ Kanımızca da bu şekilde genel olarak tanınmış bir yetki ancak üçüncü bir kişinin yetkisiz temsilcinin yaptığı işleme temsil olunan adına icazet vermesi imkanını sağlar; yoksa kendi işlemine icazet verme isteğinde olan yetkisiz temsilciye böyle bir yetkinin tanınması isabetli değildir. Eğer temsil olunan askıda hükümsüz olan işlemi icra eden yetkisiz temsilciye bizzat kendinin yetkisiz olarak yaptığı işlemlere icazet verebileceği yönünde bir özel yetki vermişse, bu yetkinin geçerli sayılması gerektiği savunulmaktadır.¹¹⁶ Kanaatimizce temsil olunan tarafından yetkisiz temsilcinin sonradan yetkilendirilmiş olması, askıda hükümsüz olan işlemin de geçerli hale getirilmesi sonucunu doğurmamakta; sadece sonradan yetkilendirilen temsilcinin yetkilendirmeden sonra yapacağı işlemler bakımından sonuç doğurmaktadır.

3. İcazet Beyanının Muhatabı

Türk Borçlar Kanunu icazet beyanının muhatabının kim olduğuna ilişkin bir düzenleme içermemektedir. İcazet beyanının sadece üçüncü kişiye yöneltilebileceğini savunan yazarlar¹¹⁷ bulunmakla birlikte, doktrinde ağırlıklı olarak icazet beyanın yöneltileceği kişilerin temsilci

---

113 Rolf **Watter**, *Basler Kommentar, Obligationenrecht I* (Herausgeber: Honsell/Vogt/Wiegand), 4. Auflage, Basel 2007, Art. 38, N.5. Aksi görüş için bkz. **Violand**, s. 118, 121.

114 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 728.

115 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 728; **İnceoğlu**, s. 382; **Violand**, s. 121.

116 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 729.

117 **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 128; **İnceoğlu**, s. 392.

veya işlemin tarafı olan üçüncü kişi olduğu kabul edilmektedir.¹¹⁸ Ancak burada da üçüncü kişi tarafından temsil olunanın icazet vermesi için bir süre verilip verilmemesine göre bir ayrıma gidilmektedir. Üçüncü kişinin temsil olunana işleme icazet beyanında bulunup bulunmayacağına ilişkin kararını bildirmesi için uygun bir süre verdiği durumlarda, temsil olunanın beyanının muhatabının mutlaka üçüncü kişi olacağı ileri sürülmektedir.¹¹⁹ TBK m. 46'da açıkça yer almamakla birlikte üçüncü kişi temsil olunana yapmış olduğu bildirimle aslında sadece bir süre vermiş olmamakta aynı zamanda bizzat kendisine beyanda bulunulması isteğini ortaya koymaktadır.¹²⁰ Oysa Alman hukukundan bu husus açıkça düzenlenmiştir.¹²¹ Alman Medeni Kanunu'nun (BGB) 177/II paragrafında, temsil olunana üçüncü kişi tarafından süre verildiği durumlarda, beyanın mutlaka üçüncü kişiye yapılması öngörülmektedir. İsviçre ve Türk hukuklarında açık bir düzenleme bulunmadığı için Alman Medeni Kanunu'nu temel alarak ikili bir ayrıma gidilerek konunun ele alınması gerekliliği ifade edilmiştir.¹²² Buna göre ele alınması gereken ilk husus, temsil olunanın icazet veya ret beyanında bulunmasından önce üçüncü kişinin ona süre vermesi ihtimalidir. Böyle bir ihtimal söz konusu ise, temsil olunanın, kendisine icazet beyanında bulunması için uygun süre veren üçüncü kişiye beyanda bulunması gerektiği ileri sürülmektedir.¹²³ *Kocayusufpaşaoğlu*'ya göre, üçüncü kişinin kendisine beyanda bulunulması için yetkisiz temsilcinin peşinden koşmasını istemek ve beklemek anlamsızdır; dolayısıyla yetkisiz temsilcinin vereceği icazet yeterli olmayacak, mutlaka temsil olunanın beyanı gerekecektir.¹²⁴ Yazara göre temsil olunan icazet beyanını yetkisiz temsilciye yapmış ancak temsilci de temsil olunanın habercisi sıfatıyla bu beyanı süresi içinde

---

118 **İnceoğlu**, s. 387; **Zäch/Künzler**, Art. 33, N. 60; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 724; **Kutlu Sungurbey**, s. 70; **Feyzioglu**, s. 434; **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop**, s. 202; **Oğuzman/Öz**, s. 252; **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 128.

119 **Von Thur**, s. 402; **Zäch/Künzler**, Art. 33, N. 59; **Watter**, Art. 38, N.5; **Violand**, s. 131; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 724.

120 **Zäch/Künzler**, Art. 33, N. 59.

121 Madde metni için bkz. https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/___177.html

122 **İnceoğlu**, s. 388 vd.

123 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 724; **Antalya**, s. 645; **Karasu**, s. 344.

124 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 724. Aynı yönde bkz. **Violand**, s. 131.

üçüncü kişiye ulaştırmışsa bu da kabul edilmelidir.¹²⁵ Burada tartışılması gereken bazı hususlar ortaya çıkmaktadır. Eğer üçüncü kişi henüz temsil olunana bir süre vermeden, temsil olunan yetkisiz temsilciye icazet verdiği veya icazet vermeyi reddettiğine dair bir beyanda bulunmuşsa, bu durumdan henüz haberi olmayan üçüncü kişi beyanda bulunması için temsil olunan bir süre verirse nasıl bir sonuç ortaya çıkacaktır? Acaba temsil olunan önceki beyanı ile bağlı olacak mıdır? Bu hususta bazı görüşler ileri sürülmüştür. Bu görüşlerden biri uyarınca, üçüncü kişi temsil olunana bir süre vermişse, kendisine süre verilmeden önce temsil olunanın yetkisiz temsilciye yönelttiği beyanların tümü hükümsüz kalmakta ve kendisine verilen süre içinde dilediği şekilde üçüncü kişiye beyanda bulunma özgürlüğü bulunmaktadır.¹²⁶ Diğer görüş ise, temsil olunanca icazet verdiği ilişkin beyan yetkisiz temsilciye bildirilmiş, ancak üçüncü kişiye bu bilgi henüz ulaşmamışsa, üçüncü kişinin temsil olunana hala süre verme ve beyanda bulunmasını isteme hakkının bulunduğunu savunmaktadır.¹²⁷ Dolayısıyla üçüncü kişiye ulaşmayan icazet beyanı hala onun açısından bağlayıcılık taşımamakta, temsil olunana süre verme hakkını da ortadan kaldırmamaktadır. Belirtmek gerekir ki burada yetkisiz temsilciye yapılan beyan, üçüncü kişi tarafından temsil olunana süre verilmeyeceğinin anlaşıldığı yahut süre verilmesi olanağının kalmadığı durumlarda hüküm ve sonuç doğurmaktadır.¹²⁸ Kanımızca üçüncü kişinin menfaatinin korunması için icazet beyanının ister süre versin ister vermesin sadece üçüncü kişiye yapılması gerekir. Temsilciye yapılacak icazet beyanının temsilci tarafından üçüncü kişiye ulaştırılmama riski göz önünde tutulduğunda, bu beyanın sadece üçüncü kişiye yapılması daha isabetli görünmektedir. Kaldı ki yapılan işlemin geçerli ya da geçersiz olmasının hüküm ve sonuçlarından doğrudan etkilenecek olan kişi üçüncü kişinin bizzat kendisidir.

---

125 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 724. Aynı yönde bkz. **Kutlu Sungurbey**, s. 71; **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 59. Violand ise bu görüşe karşı çıkmakta ve üçüncü kişinin zaten güvenini kaybetmiş olan yetkisiz temsilcinin beyanını beklemesinin kabul edilemeyeceğini ileri sürmektedir. Detaylı bilgi için bkz. **Violand**, s. 134.

126 **Von Thur**, s. 402, dn. 23; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 724; **İnceoğlu**, s. 389.

127 **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 60.

128 **İnceoğlu**, s. 390.

4. İcazetin Şekli

Kural olarak icazetin verilmesinde şekil şartı bulunmamaktadır.¹²⁹ Temsil olunan icazeti açıkça verebileceği gibi zimni olarak da verebilir.¹³⁰ Ancak temsil olunan tarafından gerçekleştirilen davranışın icazet olarak değerlendirilebilmesi için güven teorisi kapsamında değerlendirilmesi, başka bir ifadeyle yapılan davranışın dürüstlük kuralına göre bir icazet olarak anlaşılmasının mümkün olduğu durumlarda temsil olunan ile üçüncü kişi arasındaki ilişkinin geçerli hale geldiğinin kabulü gerekir.¹³¹ Bir görüşe göre zimni icazetin varlığının kabulü için temsil olunan tarafından askıda hükümsüzlük halinin bilinmesi yahut bunun öngörülebilir olması gerekmektedir.¹³² Kanımızca askıda hükümsüzlük halini temsil olunanın bilmesi yahut öngörmesi önemli değildir; asıl önemli olan işlemin tarafı olan üçüncü kişinin bu davranışa güven prensibi uyarınca verdiği anlamdır.¹³³

Temsil olunanın susması acaba icazet verdiği anlamına gelecek midir? Kural olarak susma bir irade beyanı olmadığı için icazet olarak kabul edilmesi de mümkün değildir.¹³⁴ Ancak susmanın istisnai nitelikte ve temsil olunanın dürüstlük kuralı gereği icazet vermeyeceğini bildirmesinin beklendiği hallerde mümkün olduğu savunulmaktadır.¹³⁵ Susmanın icazet verildiği şekilde anlaşılabilmesi için temsil olunanın yetkisiz olarak yapılan işlemi bilmesi gerekir.¹³⁶ Doktrinde üçüncü kişinin temsil olunana beyanda bulunması için süre verdiği durumlarda bu sürenin susularak geçirilmesinin icazet kabul edilip edilmeyeceği tartışmalıdır. İleri sürülen bir görüş, üçüncü kişinin belirlemiş olduğu uygun süre içinde

129 **Von Thur**, s. 400; **Violand**, s. 122; **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 53; **Watter**, Art. 38, N.6; **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 127; **Kutlu Sungurbey**, s. 56; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 730; **İnceoğlu**, s. 395; **Akyol** (Temsil), s. 489; **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop**, s. 202; **Feyzioğlu**, s. 434.

130 **Von Thur**, s. 400-401; **Watter**, Art. 38, N. 6; **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 127; **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop**, s. 202; **Feyzioğlu**, s. 434; **Oğuzman/Öz**, s. 253; **Eren**, s. 525; **Aydoğdu/Nart**, s. 163; **Akçaal**, s. 151; **Aybay**, s. 108; **Karasu**, s. 341; **Bulut**, s. 152.

131 **Kutlu Sungurbey**, s. 55, 84; **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 53; **Violand**, s. 122; **İnceoğlu**, s. 396.

132 **Violand**, s. 125, 126.

133 Aynı yönde bkz. **İnceoğlu**, s. 396; **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 129.

134 **İnceoğlu**, s. 396; **Antalya**, s. 644; **Aydoğdu/Nart**, s. 163; **Tiftik/Şen**, s. 2654.

135 **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 123; **Eren**, s. 525; **Kutlu Sungurbey**, s. 60; **Antalya**, s. 644; **Gümüş**, s. 414, dn. 422; **Karasu**, s. 342.

136 **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 55; **İnceoğlu**, s. 397; **Aydoğdu/Nart**, s. 163; **Bulut**, s. 153.

temsil olunan eğer susarsa, bu susmanın icazet verilmediği anlamına geleceği ileri sürülmüştür.¹³⁷ Diğer görüş ise, temsil olunanın kendisine verilen süre içinde susması kural olarak ret sayılır; ancak dürüstlük kuralları çerçevesinde durumun özelliği gereği üçüncü kişi işlemi uygun bulmayan temsil olunanın açıkça ret vermesini beklemekte haklı ise, temsil olunanın susması icazet olarak kabul edilebilir.¹³⁸ Kanaatimizce temsil olunanın susması icazet anlamına gelmemelidir; bu yöndeki belirsizliğin aşılması bakımından da üçüncü kişinin temsil olunana uygun süre verirken bu hususu belirtmesi gerekir.

Doktrinde baskın olan görüşe göre icazet verilecek asıl işlemin geçerli olması için bir şekil şartı öngörülmüş olsa bile bu işlem için verilecek icazet herhangi bir şekle tabi değildir.¹³⁹ Ancak bazı yazarlar asıl işlemin şekle bağlı olduğu durumlarda hem temsil yetkisinin hem de bu işleme verilecek icazetin asıl işlemin tabi olduğu şekil uyarınca verilmesi gerektiğini ileri sürmektedir.¹⁴⁰ Kanaatimizce temsil olunan herhangi bir şekil şartına uymaksızın icazet beyanında bulunabilir.

5. Temsil Olunanın İcazet Vermesini Beklemeden Üçüncü Kişinin Sözleşmeden Dönme Hakkının Bulunup Bulunmadığının Tespiti

Türk Borçlar Kanunu'nda üçüncü kişinin temsil olunanın icazet vermesini beklemeden sözleşmeden dönmesine imkan veren bir düzenleme mevcut değildir. Kanunun öngörmediği böyle bir olanağın üçüncü kişiye tanınması doktrinde de kabul edilmemektedir.¹⁴¹ Ancak bazı yazarlar tıpkı Alman hukukunda olduğu gibi üçüncü kişiye sözleşmeden dönme hakkının tanınması gerektiğini ileri sürmektedirler.¹⁴² TBK m. 46/2 hükmü üçüncü kişiye temsil olunana süre vererek icazet verip vermeyeceğini bildirmesi bakımından bir hak tanımakta ve bu süre içinde işleme icazet verilmemesi durumunda o işlemle bağlı olmaktan

137 Ahmet M. Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2020, s. 329.

138 Kutlu Sungurbey, s. 89; Karasu, s. 343; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 724.

139 Von Thur, s. 400; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 724; İnceoğlu, s. 399.

140 Zäch/Künzler, Art. 38, N. 56; Violand, s. 122; Watter, Art. 38, N.6; İnceoğlu, s. 399; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 730.

141 Zäch/Künzler, Art. 38, N. 35; Von Thur, s. 402; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 731; Kutlu Sungurbey, s. 92.

142 Violand, s. 112; Eugen Bucher, Schweizerisches Obligationsrecht, Allgemeiner Teil, Zürich 1988, s. 604-605.

kurtulduğunu düzenlemektedir. Dolayısıyla süre belirlendikten sonra icazet verilmemesi anı, üçüncü kişinin sözleşmeyle bağlı olmaktan kurtulduğu an olarak kabul edilmektedir; bunun sonucu olarak da bu andan önce üçüncü kişinin serbestçe yapılan işlemde dönme hakkı bulunmamaktadır.¹⁴³ Alman hukukunda ise Alman Medeni Kanunu'nun 178. paragrafı bu konuyu açıkça düzenlemekte ve sözleşmenin kurulduğu esnada üçüncü kişinin temsilcinin yetkisiz olduğunu bilmemesi halinde icazet verilinceye kadar sözleşmeden dönme hakkına sahip olduğunu hüküm altına almaktadır. Doktrinde bazı yazarlar bu yönde bir hükmün kanunumuza eklenmesini önermektedir.¹⁴⁴ Kanaatimizce de bu yönde bir düzenleme isabetli olacaktır; çünkü en az temsil olunan kadar üçüncü kişinin (temsilcinin yetkisiz olduğunu bilmeyen) de korunması gerekir. Şöyle ki temsil olunan tarafından icazet verilinceye kadar üçüncü kişinin bir belirsizlik içinde kalması söz konusu olacaktır; ki bu da adalet duygusuyla bağdaşan bir statü değildir.

Türk ve İsviçre hukuklarında üçüncü kişiye böyle bir imkan tanınmamış olması, doktrinde üçüncü kişinin bu sonuca başka şekilde ulaşmasını sağlayan hukuki çareler ileri sürülmüştür. Bu çarelerden biri olarak üçüncü kişinin icazet vermesi için temsil olunana çok kısa bir süre vermesi ve dolayısıyla da çok beklememesi sunulmuştur.¹⁴⁵ Ancak temsil olunana süre verilmesinin asıl amacının onun uygun bir süre düşünmesi ve doğru karar vermesi olduğu vurgulanarak bu çare eleştirilmiştir.¹⁴⁶ Bir diğer çare olarak ise üçüncü kişinin temsil olunana herhangi bir süre vermesine gerek olmaksızın “temel hatası”na dayanarak sözleşmeyi iptal edebilmesi gösterilmiştir.¹⁴⁷ Bu çareyi sunan görüşe karşı çıkan bazı yazarlar hem temel hatasına hem de hile dayanarak üçüncü kişinin sözleşmeyi iptal etmesi olanağının bulunmadığını savunmaktadırlar.¹⁴⁸ Ancak bu görüş yetkili temsilcinin yetkisini aşarak işlem yaptığı durumları göz önüne almadan üçüncü kişinin sözleşmeyi iptal hakkının

---

143 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 731.

144 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 731-732. İsviçre Medeni Kanunu'na da bu yönde bir hüküm eklenmesi önerisi hakkında bkz. **Violand**, s. 114.

145 **Watter**, Art. 38, N. 8, 10.

146 **Kutlu Sungurbey**, s. 94.

147 **Kutlu Sungurbey**, s. 94; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 732; Hermann **Becker**, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Band VI: Obligationenrecht, I. Abteilung, 2. Auflage, Bern 1941; II. Abteilung, Bern 1934, Art. 38, N. 3.

148 **Watter**, Art. 38, N. 4; **Zäch/Künzle**, Art. 38, N. 34; **Von Thur**, s. 402. Detaylı bilgi için bkz. **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 732-733.

bulunmadığını ileri sürmesi bakımından eleştirilmiş ve durum hiç temsil yetkisi olmayan temsilci ve yetkisini aşan yetkili temsilci bakımından ayrıca değerlendirilmiştir.¹⁴⁹

6. İcazet Verilmesinin Sonuçları

a. Genel Olarak

Temsil olunanın icazet vermesiyle birlikte söz konusu işlem TBK m. 46 uyarınca geçerli hale gelmekle birlikte, işlemin hangi andan itibaren hüküm ve sonuçlarını doğuracağı açıkça düzenlenmiş değildir. Yetkisini aşarak işlem yapan temsilcinin yapmış olduğu işleme icazet verilmesiyle birlikte bu işlem artık geriye etkili sonuç doğurarak kesin olarak geçerli hale geleceği doktrinde kabul edilmektedir.¹⁵⁰ İcazetin verilmesiyle geçerli hale gelen sözleşmenin aslında icazet veren tarafından sanki baştan itibaren geçerli olarak verilmiş bir yetkiye dayalı olarak kurulduğunun kabul edildiği ileri sürülmektedir.¹⁵¹ Ancak *Zäch/Künzler* verilen icazetin mutlaka geçmişe etkili sonuç doğurmak zorunda olmadığını, burada tarafların iradesine öncelik verilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.¹⁵² Dolayısıyla yazarlara göre icazet verilen işlemin geçmiş etkili olarak geçerli hale gelmesi yasal bir zorunluluk değildir, bu durum tamamen tarafların aralarındaki örtülü anlaşmadan kaynaklanmaktadır. Doktrinde ağırlıklı olarak baştan verilen temsil yetkisi ile sonradan verilen icazetin aynı nitelikte olduğu kabul edilmekte; hatta icazetin doğurduğu sonuçların baştan verilen yetkiden daha ağır olduğu ileri sürülmektedir.¹⁵³

İcazetin geçmişe etkili olarak sonuç doğurmasının üçüncü kişi açısından bir yararı vardır ki bu yarar temsil olunanın onun aleyhine spekülasyon yapma ihtimalinin ortadan kalkmasıdır.¹⁵⁴ Şöyle ki temsil olunanın kendi istediği andan itibaren sözleşmeye geçerlilik kazandırmasına ve değişen şartları değerlendirerek kendisi için en elverişli

149 **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 733.

150 **Kutlu Sungurbey**, s. 73 vd.; **İnceoğlu**, s. 419; **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 73; **Violand**, s. 137; **Von Thur**, s. 401; **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 129; **Watter**, Art. 38, N. 8.; **Oğuzman/Öz**, s. 252; **Akyol** (Temsil), s. 507; **Eren**, s. 526; **Kılıçoğlu**, s. 329; **Erdoğan**, s. 111; **Antalya**, s. 646; **Akıncı**, s. 227; **Akçaal**, s. 151; **Karasu**, s. 346; **Aydoğdu/Nart**, s. 164; **Aybay**, s. 85; **Tiftik/Şen**, s. 2653; **Bulut**, s. 161.

151 Bu yöndeki görüş ve detaylı bilgi için bkz. **Kutlu Sungurbey**, s. 73 ve 74.

152 **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 73.; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 745.

153 **Kutlu Sungurbey**, s. 73; **Violand**, s. 117; **İnceoğlu**, s. 420.

154 **Karasu**, s. 346; **İnceoğlu**, s. 420; **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 73.

zamana göre karar vermesinin önüne geçilmektedir.¹⁵⁵ İcazetin geriye etkili olmasının önem taşıdığı bir durum ise hasarın geçişi, sürelerin tayini, faizin hesaplanması gibi konularda kendini gösterir.¹⁵⁶ İcazet verilmesinin tasarruf işlemlerine olan etkisi bakımından doktrinde kabul edilen sonuç, icazetin geriye etkili olmasının üçüncü kişilerin kazanmış olduğu haklara hâle getirmeyeceğidir.¹⁵⁷

İcazet verilmesinin sonuçlarını değerlendirmek gerektiğinde karşımıza çıkan önemli bir diğer durum ise, temsil olunan ile temsilci arasındaki ilişkinin bu icazetten nasıl etkileneceği meselesidir. Temsilci ile temsil olunan arasındaki iç ilişkinin dış ilişkiden soyut yani bağımsız olduğunu söylemek mümkündür; bunun bir sonucu olarak da temsilci ile temsil olunan arasında bir sözleşme ilişkisinin (hizmet veya vekalet) bulunduğu durumlarda, temsil olunanın, yetkisini aşarak işlem yapan temsilciye dış ilişki bakımından verdiği icazete rağmen, temsilci tarafından sözleşmenin iç ilişkide ihlaline dayanarak tazminat istemesi söz konusu olabilmektedir.¹⁵⁸ Normal şartlarda dış ilişki için yani üçüncü kişiler bakımından sonuç doğuracak şekilde verilen icazetin, iç ilişki bakımından da geçerli olduğu karine olarak kabul edilmektedir.¹⁵⁹ Ancak bu husus kesin bir kural olmayıp özellikle kendini yetki sınırını aşarak işlem yapan temsilcinin yarattığı hukuki durumda gösterir. Bu bakımdan temsilci ile temsil olunan arasındaki iç ilişki bakımından verilen icazetin etkisinin tespit edilmesi önemlidir. Yetki sınırı aşan temsilciye aştığı kısım için temsil olunan tarafından verilen icazete rağmen, temsil olunanın bu işlem dolayısıyla uğradığı zararın tazmin edilmesi mümkün olabilecektir.

b. Yetkisiz Temsilcinin Üçüncü Kişiye Karşı Sorumluluğu

İcazet verilmesinin en önemli sonuçlarından biri yetkisiz temsilcinin üçüncü kişiye karşı tazminat yükümlülüğünü ortadan kaldırmasıdır.¹⁶⁰ Bazı yazarlar her ne kadar icazet verilmiş olsa da üçüncü kişinin bu gecikme dolayısıyla uğradığı zararın tazmin edilmesi gerektiğini ileri sürmektedirler.¹⁶¹ Burada talep edilecek tazminat TBK m. 47'de yer alan tazminatı ifade etmemektedir; nitekim temsil olunan tarafından icazet

---

155 **İnceoğlu**, s. 420; **Karasu**, s. 346.

156 **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 130; **Violand**, s. 137; **İnceoğlu**, s. 420; **Karasu**, s. 346.

157 Bu hususta detaylı bilgi için bkz. **İnceoğlu**, s. 423 vd..

158 **Violand**, s. 139-140; **İnceoğlu**, s. 431.

159 **İnceoğlu**, s. 431.

160 **Gümüş**, s. 415; **İnceoğlu**, s. 428; **Karasu**, s. 347.

161 **Zäch/Künzler**, Art. 38, N. 77.

verilmesiyle sözleşme geçerli hale gelmiştir. Ancak sözleşme geçerli hale gelene kadar üçüncü kişi yaşanan gecikme dolayısıyla telafisi olmayan bazı zararlara uğramış olabilecektir, bunun da göz ardı edilmemesi gerekmektedir. *Kocayusufpaşaoğlu* bu zarara örnek olarak satılan malını henüz icazet verilmediği dolayısıyla da işlem geçerli hale gelmediği için alıcıya teslim edemeyen üçüncü kişinin bu yüzden malını depoda tutmak ve depo kira bedeli ödemek zorunda kalması verilmektedir.¹⁶² Bu bakımdan üçüncü kişinin gecikme dolayısıyla uğradığı zararın *culpa in contrahendo* esasına göre tazmin edilmesi gerekmektedir.¹⁶³ Doktrinde üçüncü kişinin bu yönde uğradığı zararların temsil olunanın davranışlarından kaynaklandığını, dolayısıyla da yetkisiz temsilci tarafından tazmin edilme yükümlülüğü bulunmadığını ileri süren yazarlar da bulunmaktadır.¹⁶⁴ Kanımızca üçüncü kişinin icazetin verilmesinin gecikmesinden dolayı uğramış olduğu zarar, temsil olunanın davranışlarından ya da onun özensiz tutumlarından kaynaklanmamaktadır. Kaldı ki temsil olunanın verdiği yetkiyi aşarak işlem yapan temsilcinin yapmış olduğu işleme icazet verme zorunluluğu da bulunmamaktadır. Ayrıca burada uğranılan zarar dolayısıyla ortaya çıkan sorumluluk bir kusur sorumluluğudur. Bizce de temsilcinin kusurunun bulunduğu durumlarda üçüncü kişi yaşanan gecikme nedeniyle uğramış olduğu zararın tazminini talep edebilecektir. Üçüncü kişinin gecikme tazminatını talep edebilmesini ortadan kaldıran bir husus vardır ki o da temsilci sıfatıyla hareket eden kişinin yapılan işlem açısından yetkisiz olduğunu bildiği durumlardır.¹⁶⁵ Bu bakımdan üçüncü kişinin iyiniyetli olması gerekmektedir. Dolayısıyla giriştiği işlemler ve ilişki bakımından kendisinden beklenen özeni göstermeyen kişinin iyiniyetinden söz edilemez.

---

162 *Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı*, s. 746.

163 *Oğuzman/Öz*, s. 254.

164 *Ergüne*, s. 203.

165 *Kocayusufpaşaoğlu* bu hususta bir ayrıma gitmekte, üçüncü kişinin temsilci olarak hareket eden kişinin yetkisiz olduğunu bilmediği ancak bilmesi gerektiği durumlarda tazminat istenebileceğini ifade etmektedir. Ona göre böyle bir halde, “birlikte (müterafik) kusur” söz konusudur. Bu hususta bkz. *Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı*, s. 746. Kanımızca böyle bir ayrıma gitmek ispatı zorlaştıracaktır; bu sebeple üçüncü kişinin gerek bildiği gerekse bilmek zorunda olduğu yetkisizlik halleri bakımından tazminat sorumluluğunun bulunmadığını söylemek yerinde olacaktır. Aynı yönde bkz. *İnceoğlu*, s. 429.

C. İcazet Verilmemesiyle Ortaya Çıkan Sonuçlar

1. Genel Olarak

Yetki sınırını aşarak üçüncü kişiyle işlem yapana temsil olunanın aşarak yapmış olduğu kısma temsil olunan tarafından icazet verilmez ise, aşan kısım için bu işlem geçmişe etkili olarak geçersiz hale gelir.¹⁶⁶ TBK m. 46/II'de bu husus “...diğer taraf bu işlemle bağlı olmaktan kurtulur.” şeklinde ifade edilmektedir. Dolayısıyla icazet verilmediğinde her iki taraf da sözleşme ile bağlı olmaktan kurtulmaktadır. Burada önemli olan husus temsilcinin yetkisinin içinde kalan işlemin akıbetinin ne olacağıdır. Temsilci, temsil olunan tarafından kendisine verilen yetki sınırını aşmış ve aştığı ölçüdeki işlem icazet verilmemesi dolayısıyla geçersiz olmuş; sınırlar çerçevesinde hareket ettiği kadarıyla da geçerli bir hukuki işlem yapmıştır. Ancak burada gözetilmesi ve uygulanması gereken TBK'nın 27. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur.” hükmüdür. O halde aşan kısım olmaksızın yapılan hukuki işlemin geçersiz olması yetki sınırı içinde yapılan işlemi anlamlı kılmayacaksa tüm işlemin geçmişe etkili olarak geçersiz olduğunun kabulü gerekir.¹⁶⁷

2. Üçüncü Kişinin Tazminat Talebinde Bulunması

Temsil olunanın yapılan işleme icazet vermemesinin sonucunda üçüncü kişinin tazminat talep etme hakkı doğmaktadır. Üçüncü kişinin tazminat talebini yönelteceği ilk kimse elbette yetkisini aşarak işlem yapan temsilcidir. TBK m. 47/I uyarınca, “Temsil olunanın açık veya örtülü olarak hukuki işlemi onamaması hâlinde, bu işlemin geçersiz olmasından doğan zararın giderilmesi, yetkisiz temsilciden istenebilir. Ancak, yetkisiz temsilci, işlemin yapıldığı sırada karşı tarafın, kendisinin yetkisiz olduğunu bildiğini veya bilmesi gerektiğini ispat ederse, kendisinden zararın giderilmesi istenemez.” Bu hüküm uyarınca, iyiniyetli üçüncü kişi, yetkisiz temsilciden (kusurlu olsun veya olmasın), işleme

166 Zäch/Künzler, Art. 39, N.14; Violand, s. 143-144; İnceoğlu, s. 434; Tercier/Pichonnaz/Develioğlu, s. 302; Eren, s. 513- 514; Gümüş, s. 415.

167 Mustafa Tiftik/Elif Şen, “Yetkisi Temsilde Culpa In Contrahendo Sorumluluğu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, İstanbul 2016, s. 2649 <https://dergipark.org.tr/pub/maruhad/issue/36500/359632> (Erişim Tarihi: 20.03.2024); Akylol (Temsil), s. 452-453.

icazet verilmemesi dolayısıyla uğramış olduğu menfi zararın tazminini isteme hakkına sahiptir.¹⁶⁸ Kural bu olmakla birlikte temsilcinin kusurunun bulunduğu ve hakkaniyetin gerektirdiği durumlarda üçüncü kişinin müspet zararını da talep edebileceği kabul edilmektedir.¹⁶⁹ Belirtmek gerekir ki yetkisiz temsilci kusurunun bulunmadığını ispat ederse, müspet zararı tazmin etme yükümlülüğünden kurtulacaktır.

TMK m. 47/I'de düzenlenen tazminat sorumluluğunun temelinde “kusur” bir şart aranmadığı için yetkisiz temsilcinin menfi zararı tazmin etme bakımından sorumluluğunun bir kusursuz sorumluluk olduğu kabul edilmektedir.¹⁷⁰ Doktrinde hakim olan görüş uyarınca bu sorumluluk *culpa in contrahendo* sorumluluğudur; şöyle ki yetkisini aşan temsilci üçüncü kişi ile arasında sözleşme görüşmelerini başlatarak, üçüncü kişide aralarında bir sözleşme kurulacağı yönünde güven yaratmıştır.¹⁷¹ *Gümüş* ise, “*culpa*” yani kusurun sorumluluğun doğması bakımından bir kurucu unsur olmaması nedeniyle sözleşmesel sorumluluğa ilişkin hükümlerin uygulanması gerektiğini ileri sürmektedir.¹⁷² Kanımızca bu durumda yetkisini aşarak üçüncü kişiyle işlem yapan temsilcinin menfi zararı tazmin etme yükümlülüğü sözleşme sorumluluğunun dayandığı aydınlatma ve özen yükümlülüklerinin ihlaline dayanmaktadır.

Üçüncü kişi eğer temsilcinin yetkisiz olduğunu biliyor veya bilmesi gerekiyor ise temsilciden gerek menfi gerekse müspet zararının giderilmesini isteyemez.¹⁷³ Burada temsilcinin kusurlu olmasının ya da olmamasının TBK m. 47/I uyarınca bir önemi bulunmamaktadır. Bu hükmün temelinde yetkisiz temsilcinin üçüncü kişiyle yetki sınırı aşılarak işlem yapması halinde üçüncü kişinin temsil olunan tarafından bu işleme icazet verilmemesi halini kabullenip, göze aldığı düşüncesi bulunmaktadır.¹⁷⁴ Yetkisini aşarak işlem yapan kusurlu yetkisiz

168 Serap **Helvacı**/Bülent **Karasu**, “Yetkisiz Temsilcinin Hukuki Sorumluluğu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 24, S. 1, 2018, 202; **Ayrancı** (Culpa in Contrahendo), s. 488; **Yelmen**, s. 436.

169 Halit **Ergün**, “Türk Borçlar Hukukunda Yetkisiz Temsil Halleri ve Sonuçları”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2016, s. 282; **Gümüş**, s. 415; **Eren**, s. 515; **Kutlu Sungurbey**, s. 177; **Esener** (Yetkisiz Temsil), s. 283 vd..

170 **Gümüş**, s. 415; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 736; **Eren**, s. 515-516; **Oğuzman/Öz**, s. 253; **Furrer/Müller-Chen/Çetiner**, s. 305.

171 **Eren**, s. 515; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 736-737.

172 Bkz. **Gümüş**, s. 415-416.

173 **Eren**, s. 515; **Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı**, s. 742; **Zäch/Künzler**, Art. 39, N. 20; **Kutlu Sungurbey**, s. 181.

174 **Kutlu Sungurbey**, s. 181.

temsilcinin yetkisizliği bilen veya bilebilecek durumda olan üçüncü kişiye karşı tazminat sorumluluğunu ortadan kaldıran bu hükmün karşısında doktrinde bazı görüşler ileri sürülerek üçüncü kişinin bir şekilde zararının giderilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bir görüşe göre¹⁷⁵, yetki eksikliğini bilen veya bilmesi gereken üçüncü kişi kusurlu yetkisiz temsilciden iki istisnai durumda zararının giderilmesini talep edebilecektir. Bu istisnalardan ilki, kökeni Roma hukukuna dayanan zarar verenin kastı karşısında zarar görenin ihmâli göz önünde tutulmaz ilkesinin¹⁷⁶ gereği olarak kusurlu hareket eden yetkisiz temsilcinin bu yetki aşımını, yetki eksikliğini üçüncü kişinin bildiğini veya bilmesi gerektiğini ileri sürerek, yani kendi ihmaline dayanarak sorumluluğu bertaraf etmeye çalışmasıdır. İkinci istisna ise temsilci, yetki aşımını dolayısıyla yetki eksikliğini bilen üçüncü kişide özel bir güven oluşturmuşsa ortaya çıkan zararı *culpa in contrahendo* ilkesi kapsamında karşılamalıdır.¹⁷⁷ Bu husus temel olarak aslında Alman Medeni Kanunu'nun 179. paragrafının üçüncü fıkrasında düzenlenmekte ve üçüncü kişide özel güven uyandıran yetkisiz temsilcinin *culpa in contrahendo* çerçevesinde sorumlu olacağı ifade edilmektedir.¹⁷⁸ Diğer görüşe¹⁷⁹ göre, yetki eksikliğini bilen veya bilmesi gereken üçüncü kişi ahlaka aykırı davranış nedeniyle zarara uğradığını ileri sürerek kusurlu yetkisiz temsilciden zararının giderilmesini talep edebilecektir.

İsviçre Federal Mahkemesi'nin kabul ettiği ve İsviçre doktrininde de son dönemde benimsenen görüş¹⁸⁰ uyarınca, TBK m. 47/I c. 2 hükmü sadece kusursuz temsilci bakımından tazminat sorumluluğunu ortadan kaldırmaktadır. Dolayısıyla kusurlu temsilciye karşı üçüncü kişi zararının tazmini için başvurabilmektedir. Türk hukukunda *Kocayusufpaşaoğlu*, üçüncü kişinin yetkisizliği hafif ihmali dolayısıyla fark edemediği; yetkisini aşan yetkisiz temsilcinin kusurunun ise kast ya da ağır ihmâl düzeyinde olduğu durumlarda temsilcinin zararı tazmin etmekle yükümlü

---

175 **Kutlu Sungurbey**, s. 182-183.

176 Bu ilke, zimmetine para geçiren bir veznedarın, meydana gelen zararın, zararın görenin denetimi gereği gibi yapmamasından kaynaklandığını savunamaz şeklinde bir örnekle açıklanmaktadır. Detaylı bilgi için bkz. **Kutlu Sungurbey**, s. 182.

177 **Kutlu Sungurbey**, s. 183.

178 Münchener Kommentar zum BGB, BGB § 179 Haftung des Vertreters ohne Vertretungsmacht, 9. Auflage 2021, https://beck-online.beck.de/?vpath=bibdata%2Fkomm%2FMuekoBGB_9_Band1%2FBGB%2Font%2FMuekoBGB%2EBGB%2Ep179%2Egll%2Ehtm (Erişim Tarihi: 18.03.2024).

179 **Zäch/Künzler**, Art. 39, N. 20.

180 BGE 116.II.689 (Kocayusufpaşaoğlu, 743, n 72'den naklen); **Watter**, Art. 39, N. 4.

olduğunu ileri sürmektedir.¹⁸¹ Bizim de katıldığımız ve doktrinde egemen olan görüş¹⁸² uyarınca, yetkisiz temsilci ister kusurlu ister kusursuz olsun, üçüncü kişinin yetki eksikliğini bildiğinin veya bilmesi gerektiğinin kanıtlanması halinde sorumluluktan kurtulması söz konusu olmaktadır. Başka bir ifadeyle, üçüncü kişinin bildiği veya bilmesi gerektiği yetki eksikliğini düzenleyen kuralın temsilcinin kusursuz sorumluluğunu düzenleyen TBK m. 47/I'de yer alıyor olması, bu hükmün kıyasen TBK m. 47/II için uygulanmayacağı sonucunu doğurmamaktadır. Şöyle ki üçüncü kişi eğer temsilcinin yetkisizliğinden haberdar ise, temsilci ister kusurlu ister kusursuz olsun, temsil olunan tarafından bu işleme icazet verilmeyeceğini kabul etmiş sayılacağından, artık yetkisiz temsilciye özel bir güven duyduğu esastan hareket edilemeyecek ve uğradığı zararlara da katlanması gerekecektir.¹⁸³

Üçüncü kişinin temsil yetkisi eksikliğini bilmesi veya bilmesinin gerekmesi, tazminat sorumluluğunu tümüyle ortadan kaldıran bir sebep olarak kabul edilmemektedir. Kaldı ki TBK m. 47/II uyarınca temsilcinin olumsuz zararı aşan zararlardan sorumlu olabilmesi için hakkaniyetin bunu gerektirmesi ve temsilcinin kusurlu olması aranmaktadır.¹⁸⁴ Bunun yanında tazminat miktarının belirlenmesinde hem üçüncü kişinin hem de yetkisiz temsilcinin kusur derecesi önemlidir.¹⁸⁵ Ayrıca yetkisiz temsilci üçüncü kişide özel bir güven yaratmışsa, *culpa in contrahendo* ilkesi çerçevesinde sorumluluğu gündeme gelecektir.¹⁸⁶

SONUÇ

Hayatın olağan akışı içerisinde kişiler arasında pek çok hukuki işlem yapılmaktadır. Bu işlemle iki kişi arasında gerçekleşebileceği gibi, birden fazla kişi arasında da gerçekleşebilecektir. Bu işlemleri kişiler bizzat da yapabilirler veya “temsilci” aracılığıyla yapabilirler. O halde mutlaka tüm hukuki işlemlerin, o işlemin tarafı olan kimseler arasında yapılması zorunluluğu “temsil” kurumu sayesinde ortadan kalkmaktadır.

181 Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 744-745.

182 Violand, s. 186; Kutlu Sungurbey, s. 181; Von Thur, s. 403-404; Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, s. 205.

183 Kutlu Sungurbey, s. 181; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 742; İnceoğlu, s. 457; Akyol (Temsil), s. 542.

184 Yelmen, s. 437; Ayrancı, s. 491; Helvacı/Karasu, s. 203; Kutlu Sungurbey, s. 177.

185 Zäch/Künzler, Art. 39, N. 62; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 745; İnceoğlu, s. 481.

186 Zäch/Künzler, Art. 32, N. 154; İnceoğlu, s. 482.

Temsil ilişkisi üçlü bir borç ilişkisi olarak karşımıza çıkar: Temsil olunan, temsilci ve üçüncü kişi. Temsil, başkası ad ve hesabına temsilci sıfatını haiz kişinin üçüncü kişilerle hukuki işlem yapabilme yetkisine sahip olmasıdır. Bu temsil yetkisinin kullanımını sonucunda ise, yapılan ya da yapılacak olan hukuki işlemin tüm sonuçları, adına ve hesabına hareket edilen temsil olunan üzerinde doğacaktır. Bu tanım aslında bize “doğrudan temsil”in tanımını vermektedir. Doktrinde de temsil için yapılan tanımlar bizi doğrudan doğruya temsile götürmektedir. O halde, esas olan doğrudan temsildir.

Doğrudan temsilin varlığı belli şartların gerçekleşmesine bağlıdır. Bu şartların yokluğunda karşımıza dolaylı temsil çıkar. Doğrudan temsilden bahsedebilmemiz için iki önemli şartın gerçekleşmiş olması gerekir. Bunlar: Temsilcinin temsil olunan adına hareket ediyor olması ve temsilcinin başkası adına hareket ettiğini üçüncü kişilere açıklamasıdır. Temsilcinin temsil yetkisine sahip olmadığı durumlarda yetkisiz temsil hükümleri uygulanır. Temsilcinin temsil olunan adına hareket ettiğini üçüncü kişilere bildirmesine “açıklama ilkesi” denilmektedir. Ancak bazı durumlarda açıklama ilkesine de istisna getirilmiştir. Bunlar ise ilgili için açık işlem ve ilgili için örtülü işlemdir.

Doğrudan temsil yetkisinin verilmesi hususu ise iç temsil yetkisinin verilmesi ve dış temsil yetkisinin verilmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. İç temsil yetkisi, temsil olunan ile temsilci arasındaki temel ilişkiye dayanan bir yetki iken; dış temsil yetkisi, temsilcinin temsil yetkisinin üçüncü kişilere bildirmesi ile gerçekleşen bir temsil yetkisidir. İç temsil yetkisinin dış temsil yetkisinden bağımsız yani soyut olduğu kabul edilmektedir.

Doğrudan temsilde temsilcinin temsil olunan tarafından kendisine verilen yetkiyi aşarak üçüncü kişi ile hukuki işlem yapması halinde yetkisiz temsil söz konusu olmaktadır. Yetkisiz temsil, bir kişinin kanundan veya hukuki işlemde doğan herhangi bir temsil yetkisi bulunmadığı durumlarda başka bir kişi adına üçüncü bir kimse ile hukuki işlem gerçekleştirmesini ifade eder. Yetkisiz temsil halinde, kendi adına işlem yapılan kişi yani temsil olunan yetki olmaksızın yapılan bu işleme icazet vermek zorunda değildir. İcazet verirse işlem en baştan itibaren geçerli olmakta ve kendisini bağlamaktadır. İcazet vermez ise, icazet verilinceye kadar askıda olan işlem en baştan itibaren geçersiz olmaktadır. Temsil olunanın icazet vermesinin ya da vermemesinin doğurduğu önemli sonuçlar bulunmaktadır. Öncelikle temsil olunan yetkisini aşarak işlem yapan yetkisiz temsilcinin yaptığı işleme icazet verirse, işlem baştan

itibaren geçerli olur, aynı zamanda icazet verilinceye kadar geçen sürede eğer üçüncü kişinin herhangi bir zararı doğmuşsa, bu zararın da yetkisiz temsilci tarafından karşılanması gerekir. Bu süreçte üçüncü kişinin uğradığı zararın ve talep edeceği tazminatın niteliği bakımından doktrinde tartışma olsa da, kanaatimizce bu bir gecikme tazminatı olup, TBK m. 47’de yer alan tazminatla aynı anlama gelmemektedir. Temsil olunan eğer işleme icazet vermez ise işlem en baştan itibaren geçersiz olacak ve üçüncü kişinin zararının tazmini gerekecektir. Burada yetkisiz temsilcinin TBK m. 47/I uyarınca kusursuz sorumluluğu ve 47/II uyarınca kusur sorumluluğu devreye girmektedir. Üçüncü kişi temsil olunan tarafından icazet verilmemesi dolayısıyla uğramış olduğu menfi zararını kusursuz da olsa yetkisiz temsilciden talep edebilmektedir. Üçüncü kişinin müspet zararını talep edebilmesi ise ancak TBK m. 47/II uyarınca yetkisiz temsilcinin kusurunun bulunduğu durumlarda söz konusu olabilmektedir. Ancak yetkisiz temsilcinin sadece kusurunun bulunması yetmemekte aynı zamanda hakkaniyetin de böyle bir tazminata hükmedilmesini haklı göstermesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Akbıyık, Cem, “Temsil Yetkisi ve Temel İlişki”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. Orhan Münir Çağıl’a Armağan Sayısı, C. IV, S. 4, 1997, s. 217-232.

Akçaal, Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.

Akıncı, Şahin, Borçlar Hukuku Bilgisi, Sayram Yayınları, Konya 2022.

Akıntürk, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler Özel Borç İlişkileri, 22. Bası, İstanbul 2009.

Akyol, Şener, Türk Medeni Hukukunda Temsil, İstanbul 2009 (Temsil).

Akyol, Şener, “Temsil Yetkisinin Yorumu”, Ali Naim İnan’a Armağan, Editörler, Mehmet Ünal/Veyssel Başpınar/Hasan Seçkin Ozanoğlu/Süleyman Yılmaz, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s. 109 (Yorum).

Akyol, Şener, “Birlikte Temsil”, Prof. Dr. Ali Naim İnan’a Armağan, Seçkin Yayınevi, Ankara 2009, s. 95-104 (Birlikte Temsil).

Akünel, Teoman, Türk İsviçre Borçlar Kanununda İlgili İçin İşlem Teorisi, İstanbul 1975.

Ayan, Mehmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Ankara 2016.

Antalya, Gökhan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. V/1-1, Seçkin Yayıncılık, İstanbul 2019.

Aybay, Mehmet Erdem, İsviçre-Türk Borçlar Hukukunda Yetkisiz Temsil ve Hukuki Sonuçları, Filiz Kitapevi, İstanbul 2022.

Aydoğdu, Murat/Nart, Serdar, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınları, Ankara 2022.

Ayrancı, Mehtap, “Yetkisiz Temsilcinin Culpa In Contrahendo Sorumluluğu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 48, Y. 12, 2021, s. 473-508.

Ayrancı, Mehtap, Yetkisiz Temsil ve Temsil Yetkisinin Kötüye Kullanılması, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi SBE, 2022 (Yetkisiz Temsil).

Baygın, Cem/Nar, Ahmet, Medeni Hukuk Dersleri I, Başlangıç Hükümleri ve Kişiler Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.

Becker, Hermann, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Band VI: Obligationenrecht, I. Abteilung, 2. Auflage, Bern 1941; II. Abteilung, Bern 1934.

Bucher, Eugen, Schweizerisches Obligationenrecht, Allgemeiner Teil, Zürich 1988.

Bulut, Meltem, Yetkisiz Temsil, Doktora Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi SBE, 2023.

Buz, Vedat, Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar, Ankara 2005.

Demir, Bahadır, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Doğrudan Temsil Müessesesi”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 1, 2015, s. 249-278.

Doğan, Murat/**Şahan**, Gökhan/**Atamulu**, İsmail, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınları, Ankara 2021.

Erdoğan, İhsan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gazi Kitabevi, Ankara 2019.

Eren, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Legem Yayınevi, Ankara 2023.

Ergün, Halit, “Türk Borçlar Hukukunda Yetkisiz Temsil Halleri ve Sonuçları”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 11, S. 1, 2016, s. 271- 289.

Ergüne, Mehmet Serkan, Olumsuz Zarar, İstanbul 2008.

Esener, Turhan, Mukayeseli Hukuk ve Hususiyetiyle Türk/İsviçre Borçlar Hukuku Bakımından Salahiyete Müstenit Temsil, Ankara 1961 (Temsil).

Esener, Turhan, “Kime Ait Olacaksa Onun Namına Yapılan Mukaveleler”, Ahmet Esat Arsebük’ün Aziz Hatırasına Armağan, Ankara 1958, s. 619-637 (Kime Ait Olacaksa).

Esener, Turhan, Yetkisiz Temsil, II inci Ticaret ve Banka Hukuku Haftası, (10-18 Mayıs 1961), Ankara 1962, s. 113-136 (Yetkisiz Temsil).

Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C. I. Yenilenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul 1976.

Flume, Werner, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, Band II, Das Rechtsgeschäft, 3. Auflage, Berlin/Heidelberg/New York 1979.

Furrer, Andreas/**Müller-Chen**, Markus/**Çetiner**, Bilgehan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2022.

Gümüş, Mustafa Alper, Borçlar Hukukunun Genel Hükümleri, Ankara 2021.

Hatemi, Hüseyin/**Gökyayla**, Emre, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 4. Bası, İstanbul 2017.

Helvacı, Serap/**Karasu**, Bülent, “Yetkisiz Temsilcinin Hukuki Sorumluluğu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 24, S. 1, 2018, s. 197-214.

İnceoğlu, M. Murat, Borçlar Hukukunda Doğrudan Temsil C. I, İstanbul 2009.

Karahasan, Mustafa Reşit, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Notlandırılmış Yasa Maddeleri ve Yargıtay Kararları, C. I, İstanbul 2004.

Karasu, Bülent, Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Türk Hukukunda Doğrudan ve Dolaylı Temsil, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018.

Kılıçoğlu, Ahmet M., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitabevi, Ankara 2020.

Kocayusufpaşaoğlu, Necip/**Hatemi**, Hüseyin/ **Serozan**, Rona/ **Arpacı**, Abdülkadir, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Birinci Cilt, Yenilenmiş Genişletilmiş Tamamlanmış 4 üncü Bası'dan 7 inci Tıpkı Bası, İstanbul 2017.

Kutlu Sungurbey, Ayfer, Yetkisiz Temsil, Özellikle Culpa in Contrehendo ve Olumsuz Zarar, İstanbul 1988.

Larenz, Karl/**Wolf**, Manfred, Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts, 9. Auflage, München 2004.

Medicus, Dieter, Allgemeiner Teil des BGB, 9. Auflage, Heidelberg 2006.

Oğuzman, Kemal/**Öz**, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt -1, Güncellenip Genişletilmiş 20. Bası, İstanbul 2022.

Olgaç, Senai, Emsal İçtihatlarla Türk Borçlar Kanunu, Ankara 1976.

Oruç Ömeroğlu, Handan, Yetkisiz Temsil, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, 2018.

Reisoğlu, Safa, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Yirmi Beşinci Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2014.

Tandoğan, Haluk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, C. II, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1984.

Tekinay, Selahattin Sulhi/**Akman**, Sermet/**Burcuoğlu**, Haluk/**Altop**, Atilla, Tekinay Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul 1993.

Tercier, Pierre/**Pichonnaz**, Pascal/**Develioğlu**, H. Murat, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, İstanbul 2020.

Tiftik, Mustafa/**Şen**, Elif, “Yetkisi Temsilde Culpa In Contrahendo Sorumluluğu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, İstanbul 2016, s. 2643-2664, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36500/359632> (Erişim Tarihi: 20.03.2024).

Tunçomağ, Kenan, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. I, Sermet Matbaası, İstanbul 1968.

Tüzüner, Özlem, “Hukuki İşlem”, Medeni Hukuk I Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, (Ed: Metin İkizler, Özlem Tüzüner), Adalet Yayınevi, Ankara 2021.

Violand, Georges, Die Stellvertretung ohne Ermächtigung (OR Art. 38 und 39), Bern- Stuttgart 1988.

Von Thur, Andreas, Borçlar Hukuku, Cilt I-II, (Çev.: Cevdet Edege), Ankara 1983.

Watter, Rolf, Basler Kommentar, Obligationenrecht I (Herausgeber: Honsell/Vogt/Wiegand), 4. Auflage, Basel 2007.

Yavuz, Cevdet, Türk, İsviçre ve Fransız Medeni Hukuklarında Dolaylı Temsil, İstanbul 1983.

Yelmen, Adem, “Yetkisiz Temsil”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S. 3, 2015, s. 429-448.

Zäch, Roger, Berner Kommentar, Band VI, Obligationenrecht, 1. Abteilung, 2. Teilband, 2. Unterteilband, Stellvertretung (Art. 32-40), Bern 1990.

